

sunce

Izvještaj o radu

1. 1. 2025. – 31. 12. 2025.

Na temelju odredbe Članka 45. Statuta Udruge za zaštitu prirode, okoliša i održivi razvoj Sunce (KLASA: UP/I-230-02/23-0001/0811, UR. BROJ: 2181/1-12-01/03-24-0005, 9. 2. 2024.), na sjednici Skupštine održanoj 14. travnja 2026. godine usvojen je godišnji *Izvještaj o radu* Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce za 2025. godinu.

Izvještaj o radu

1. 1. 2025. – 31. 12. 2025.

Udruga za zaštitu prirode, okoliša i održivi razvoj Sunce

(skraćeni naziv: Sunce)

Obala hrvatskog narodnog preporoda 7/III, HR – 21000 Split

GODINA OSNIVANJA

1998. godina

UKUPAN BROJ ČLANOVA

498

UKUPAN BROJ AKTIVNIH ČLANOVA

39

VIZIJA UDRUGE

Hrvatska je zemlja očuvanih prirodnih vrijednosti, mora i obale te lokalnih zajednica čiji se razvoj temelji na načelima održivosti i kružne ekonomije.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. REZULTATI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA ZA RAZDOBLJE 2021. – 2026.	3
2.1. Strateški cilj 1: <i>Doprinos uspostavi sustava održivog gospodarenja otpadom na kopnu i moru</i>	3
2.2. Strateški cilj 2: <i>Povećana razina okolišno-odgovornog ponašanja šire javnosti i ciljanih skupina</i>	5
2.3. Strateški cilj 3: <i>Povećan utjecaj Sunca na javne politike i sudsku praksu u području zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja</i>	10
2.4. Strateški cilj 4: <i>Doprinos povećanju učinkovitosti sektora zaštite prirode s naglaskom na očuvanje morskih ekosustava</i>	11
2.5. Prilog: <i>Popis sudjelovanja u kreiranju javnih politika</i>	15
Javna savjetovanja	15
Radne skupine	23
Zagovaranje sudjelovanjem na javnim skupovima i događanjima	27
2.6. Prilog: <i>Popis projekata</i>	30
2.7. Prilog: <i>Popis usluga</i>	38
3. ORGANIZACIJSKI RAZVOJ	40
4. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ	43

1. UVOD

Zaštita okoliša i prirode ne može se promatrati odvojeno od društvenog konteksta. Ona nije moguća bez aktivne participacije svakog pojedinca i lokalnih zajednica te međusobne suradnje. U 2025. godini bili smo suočeni s porastom sukoba, daljnjim onečišćenjem i iscrpljivanjem prirodnih resursa te produbljivanjem polarizacije u društvu. Svjedočili smo okruženju koje je pogubno za živote velikog broja ljudi te izravno potkopava nastojanja da osiguramo čist, zdrav i održiv okoliš za sadašnje i buduće generacije. Prisutni su sve snažniji pritisci za deregulaciju okolišnog zakonodavstva, kako na razini Europske unije, tako i na nacionalnoj razini. Zakonodavne inicijative idu u smjeru pogodovanja investicijskim interesima, dok se zaštita prirode i bioraznolikosti marginalizira. Procesu su to s potencijalno ozbiljnim posljedicama za očuvanje okoliša i prirodnih resursa o kojima svi ovisimo.

Unatoč tomu 2025. obilježila su i pozitivna događanja koja su rezultat zajedničkih napora brojnih organizacija, među kojima je i Sunce, a daju nadu u pozitivne pomake. Na Trećoj Konferenciji Ujedinjenih naroda o oceanima u Nici u lipnju dano je više od 800 obećanja za mora i oceane. Nadalje, Sporazum o svjetskim morima dobio je potrebnih 60 ratifikacija država članica UN-a u rujnu 2025. Donošenjem nove Uredbe o ekološkoj mreži, Hrvatska je proglasila nova morska područja ekološke mreže, čime je napredovala prema ispunjenju ciljeva EU Strategije bioraznolikosti do 2030. godine. Sunce je aktivno sudjelovalo u procesima proglašenja ovih novih zaštićenih područja, uključujući proglašenje Posebnog rezervata „Rt Stupišće“, na čijoj smo stručnoj studiji radili prethodnih godina i koje je 2025. postalo prvo strogo zaštićeno morsko područje u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Nastavili smo snažno zagovarati prioritet smanjenja stvaranja otpada, osobito poticanjem na izbjegavanje korištenja jednokratne plastike te organizacijom okolišno odgovornih događanja poput Festivala održivosti, BiciKlijade i mjesečnih Sajmova razmjene. Ove aktivnosti imaju snažnu poruku za građane jer izravno upozoravaju na potrebu smanjenja potrošnje prirodnih resursa, što je jedan od ključnih uzroka degradacije okoliša. Degradacija i porast količine otpada osobito su vidljivi u moru. Stoga je tematika morskog otpada nastavila biti u središtu našeg djelovanja, kao i rad s različitim ciljanim skupinama poput ribara, djece, mladih i odgojno-obrazovnih djelatnika. Taj rad uključivao je edukaciju, informiranje i poticanje aktivnog angažmana u rješavanju problematike morskog otpada. Suradnja s građanima i građanskim inicijativama najčešće je ostvarivana putem Zelenog telefona i pružanja pravne potpore građanima u ostvarivanju prava na čist, zdrav i održiv okoliš. Upravo je snažan angažman građana tijekom ljeta zaustavio remont broda Moby Drea te uklanjanje azbestnog materijala na području Splita. Suradnja s nacionalnim okolišnim organizacijama prvenstveno je ostvarivana putem mreže Zeleni forum, a jedan od uspjeha bio je i povećanje dostupnog financiranja za okolišne organizacije iz Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Ostvaren je i zajednički zagovarački uspjeh vezan za pokušaj uvođenja institua „prethodne provjere“ u prijedlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš, a koji ne postoji u Zakonu o zaštiti okoliša. Prethodna provjera trebala je omogućavati nadležnim tijelima da izdaju mišljenje o potrebi procjene utjecaja na okoliš (PUO), bez obrazloženja, koje ne bi bilo moguće osporiti, niti se na njega žaliti. Time bi investitori mogli izbjeći obvezu provođenja postupka procjene utjecaja na okoliš, što je u suprotnosti sa svrhom Uredbe i namjeravanim poboljšanjem PUO postupaka.

Edukacijske aktivnosti proširili smo na tematiku primjene rješenja temeljenih na prirodi, a godinu je obilježilo i vraćanje fokusa na poticanje školskog volontiranja, kao i izgradnja prve vanjske učionice u Splitu. Nastavljen je pozitivan trend jačanja odnosa i komunikacije s članovima i volonterima koji su dodatna podrška zagovaračkim naporima Sunca. Ponovno se povećao broj volonterskih sati (na 4875), kao i broj članova (na 498). Volonterski klub Sunca, SoleSTerra, osnovan krajem 2024. godine, kroz čitavu 2025. nastavio je s

radom. Nastavili smo uključivati i studente putem programa društveno-korisnog učenja i stručne prakse te su studenti kroz čak 560 sati ovakvog angažmana pridonosili boljitku lokalne zajednice.

Po pitanju pokrivenosti Sunca u javnim medijima, 2025. godina bila je rekordna, s ukupno 378 objavljenih priloga o radu, stajalištima, temama, aktivnostima i projektima na kojima Sunce radi.

Na organizacijskoj razini dovršili smo proces usklađivanja s novom organizacijskom strukturom te započeli proces procjene učinka rada Sunca za razdoblje od 2015. do 2025. Kao dio ove procjene provedeno je i istraživanje percepcije Sunca u Dalmaciji. Istraživanje je pokazalo kako je gotovo trećina ispitanika (32 %) čula za Sunce. Unatoč relativno niskoj prepoznatljivosti, dojam o radu Sunca izrazito je pozitivan kod onih koji znaju za Sunce. Procjena je nadalje obuhvatila analizu dokumenata, izvještaja o radu, strateških planova te ostalih relevantnih izvještaja/planova/analiza, intervjuje, upitnike sa 70 dionika iz različitih sektora te fokus grupe s građanima, članovima i volonterima. Rezultati se očekuju u 2026. te će biti osnova za novo petogodišnje strateško planiranje. U 2025. ostvarili smo i najveći prihod od osnutka Sunca.

U sljedećim poglavljima slijedi pregled ostvarenja pokazatelja strateških ciljeva, pregled sudjelovanja u javnim politikama, popis projekata i usluga, pregled aktivnosti povezanih s organizacijskim ciljevima i razvojem te financijski izvještaj Sunca. Detaljan pregled aktivnosti i rezultata po odjelima, kao i pojedinih dijelova organizacijskog razvoja, nalazi se u proširenoj verziji izvještaja za 2025. godinu.

Obavijesti o aktivnostima redovito objavljujemo na službenoj stranici Sunca (www.sunce-st.org) te službenoj Facebook, Instagram i LinkedIn stranici, ali i na mrežnim stranicama i društvenim mrežama izrađenima u sklopu pojedinih projekata.

Slika 1: Posljednja Skupština Sunca u 2025., arhiva Sunca

2. REZULTATI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA ZA RAZDOBLJE 2021. – 2026.

2.1. Strateški cilj 1: *Doprinos uspostavi sustava održivog gospodarenja otpadom na kopnu i moru*

Tijekom 2025. aktivnosti Sunca bile su usmjerene na smanjenje jednokratne plastike, unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom, jačanje otpornosti lokalnih zajednica, povezivanje javnih politika, konkretnih rješenja i edukacije, s naglaskom na zaštićena područja te ribarski i turistički sektor.

Nastavljena je provedba kampanje *Zajedno bez plastike* u sklopu koje smo promovirali uspješne održive prakse kao što je uvođenje višekratnih čaša na splitskom Adventu.

U okviru projekta *Plastic-Free Croatian Island* fokus je stavljen na daljnje poticanje implementacije višekratnih rješenja na Dugom otoku. Izrađene su dvije odluke o ograničenju korištenja jednokratne plastike u poslovanjima zaštićenih područja, pri čemu je JU *Park prirode Telašćica* donijela odluku, dok JU *Natura Jadera* odluku još nije izglasala. Rad s javnim ustanovama, koncesionarima i lokalnim dionicima omogućio je uvođenje višekratnih rješenja u svakodnevno poslovanje, uz praćenje provedbe na terenu i prikupljanje povratnih informacija. Izradom dokumenta *Analiza korištenja višekratnih čaša u poslovanjima koncesionara zaštićenih područja Dugog otoka* dodatno su sagledani učinci i izazovi implementacije, čime su stvoreni temelji za daljnje unaprjeđenje i širenje *Plastic-Free* modela na druga područja.

Na ove aktivnosti nadovezao se i Interreg projekt WASTEREDUCE – *Integrirane strategije i rješenja za smanjenje otpada u zaštićenim područjima i područjima Natura 2000*, kroz koji je pristup smanjenju otpada na području Dugog otoka dodatno proširen i ojačan. Kombinacijom različitih aktivnosti utvrđene su konkretne mjere za smanjenje otpada, nabavljena je oprema za pilot-područje te su implementirane dodatne mjere usmjerene na smanjenje jednokratne plastike na Dugom otoku. Istovremeno su unaprijeđeni procesi planiranja, praćenja kvalitete i komunikacije, dok su sastanci s dionicima omogućili uključivanje lokalne zajednice i njezinih potreba u razvoj održivih rješenja.

Kroz 2025. godine nastavili smo s provedbom još nekih Interreg projekata prekogranične suradnje Italija-Hrvatska povezanih s tematikom održivog gospodarenja otpadom. U tematici smanjenja nastanka otpada i prijelaza na kružno gospodarstvo, fokus je bio na jačanju znanja, vještina i svijesti različitih ciljnih skupina. U projektu AWASTER – *Adopting WASTE as Resource* poseban naglasak stavljen je na odgojno-obrazovni sektor i poslovne dionike, s kojima je Sunce radilo edukacije, radionice, terenske aktivnosti i kreativne programe koji povezuju teorijska znanja s praktičnom primjenom. Ove aktivnosti služile su za poticanje svijesti o otpadu kao resursu, prijenos znanja unutar zajednice te razvoj vještina koje omogućuju primjenu kružnih rješenja u svakodnevnom životu i poslovanju. U tom kontekstu razvijeni su komunikacijski i edukativni materijali, uključujući brošure, video-sadržaje i digitalne alate.

Nastavili smo kontinuirani rad s ribarskim sektorom u sklopu projekt *FishNoWaste – Smanjenje i upravljanje otpadom u ribarskim lukama Jadranskog mora s ciljem promicanja održivog ribarstva*. Projektne aktivnosti bile su usmjerene na aktivno uključivanje ribara, ribarskog sektora, javnih ustanova, mladih i obrazovnih institucija u rješavanje problema morskog otpada, kao i na razvoj i testiranje funkcionalnih modela gospodarenja otpadom u ribarskim lukama.

U okviru projekta provedeni su edukacijski programi za djecu i mlade te treninzi za ribarski sektor temeljeni na principima 4R (*reduce, reuse, recycle, rethink*), uz snažan naglasak na promjenu percepcije otpada u ribarstvu i prepoznavanje ribara kao ključnih partnera u zaštiti morskog okoliša. Javna događanja, terenske aktivnosti i razvoj video-sadržaja dodatno su doprinijeli vidljivosti projekta te povećanju razine svijesti o izazovima povezanim s morskim i pasivno ulovljenim otpadom. U sklopu projekta organizirane su i akcije čišćenja, tijekom kojih je korišten *Protokol za provedbu akcija čišćenja i jednostavni monitoring morskog otpada*, u cilju prikupljanja osnovnih podataka o vrstama i količinama otpada.

Osim navedenih akcija čišćenja proveli smo i detaljni monitoring morskog otpada na plaži ušća rijeke Neretve, koji se kontinuirano provodi već četvrtu godinu zaredom (2022. – 2025.). Rezultati provedenih višegodišnjih monitoringa od 2021. do 2024. objedinjeni su u posteru *Citizen Science: uloga građana u kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi morskog otpada*, koji je predstavljen na 5. međunarodnoj ZORH konferenciji. Dodatno, izrađen je *White paper Tribunj fishing port is an example of good practice in fisheries waste management*, koji prikazuje ribarsku luku Tribunj kao primjer dobre prakse u gospodarenju ribarskim otpadom. Sudjelovali smo u relevantnim stručnim i javnim događanjima vezanima za problematiku morskog otpada, izgubljenog i napuštenog ribolovnog alata te gospodarenja pasivno ulovljenim otpadom. Kao panelisti na međunarodnoj konferenciji *Izazovi i rješenja u borbi za more bez plastike* u Crnoj Gori, aktivno smo doprinijeli raspravama, prenoseći iskustava iz prakse i zagovarajući rješenja za smanjenje plastičnog onečišćenja mora.

Transformacija turističkog i ugostiteljskog sektora prema održivijim poslovnim modelima započela je međunarodnom i međuteritorijalnom suradnjom Interreg Euro-MED programa, u sklopu kojeg se provodi projekt *Loop Zone – promicanje kružnog gospodarstva kroz zone smanjenog korištenja plastike na mediteranskim otocima*. Na samom početku projekta postavljeni su temelji za smanjenje korištenja jednokratne plastike u ugostiteljstvu na otocima, uz početne analize, koordinaciju partnera i određivanje smjera budućih aktivnosti.

Za jedinice lokalne samouprave (Grad Trogir, Grad Vis, Grad Komiža) i javne ustanove organizirali smo javne tribine o gospodarenju otpadom te stručna predavanja o morskom otpadu za Grad Kaštela. Ove aktivnosti bile su usmjerene na edukaciju građana i participativno uključivanje zajednice. U sklopu usluge za JU NP Brijuni izrađen je elaborat tranzicije prema otoku bez jednokratne plastike (Cost-benefit analiza) za područje JU NP Brijuni, čiji se dovršetak očekuje se u 2026. godini.

Važan doprinos ostvaren je i kroz razvoj alata koji omogućuju praktičnu primjenu održivih principa u širem javnom prostoru. Tijekom 2025. godine izrađen je *Priručnik za organizaciju događanja bez jednokratne plastike*, kao podrška jedinicama lokalne samouprave, javnim ustanovama, organizatorima događanja i civilnom sektoru. Priručnik nudi smjernice, preporuke i primjere dobre prakse za planiranje i provedbu događanja prema okolišno odgovornim principima te predstavlja važan korak prema standardizaciji održivih događanja i dugoročnom smanjenju otpada.

Provedene aktivnosti tijekom 2025. godine doprinijele su jačanju kapaciteta lokalnih zajednica i javnih ustanova, razvoju provedivih i prenosivih rješenja te daljnjem pozicioniranju Sunca kao relevantnog strateškog dionika na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini u području zaštite okoliša, smanjenja otpada i jednokratne plastike te održivog upravljanja resursima.

Slika 2: Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 1, arhiva Sunca

(A – radionica s dionicima i predstavljanje odluke o ograničavanju upotrebe jednokratne plastike u zaštićenim područjima Dugog otoka; B – radionica za poslovni sektor u sklopu AWASTER projekta; C – sudjelovanje na konferenciji AWASTER for a circular future: youth empowerment and business innovation u Portogruaro (Italija); D – postavljanje kontejnera za odvojeno prikupljanje otpada u ribarskoj luci Tribunj)

2.2. Strateški cilj 2: *Povećana razina okolišno-odgovornog ponašanja šire javnosti i ciljanih skupina*

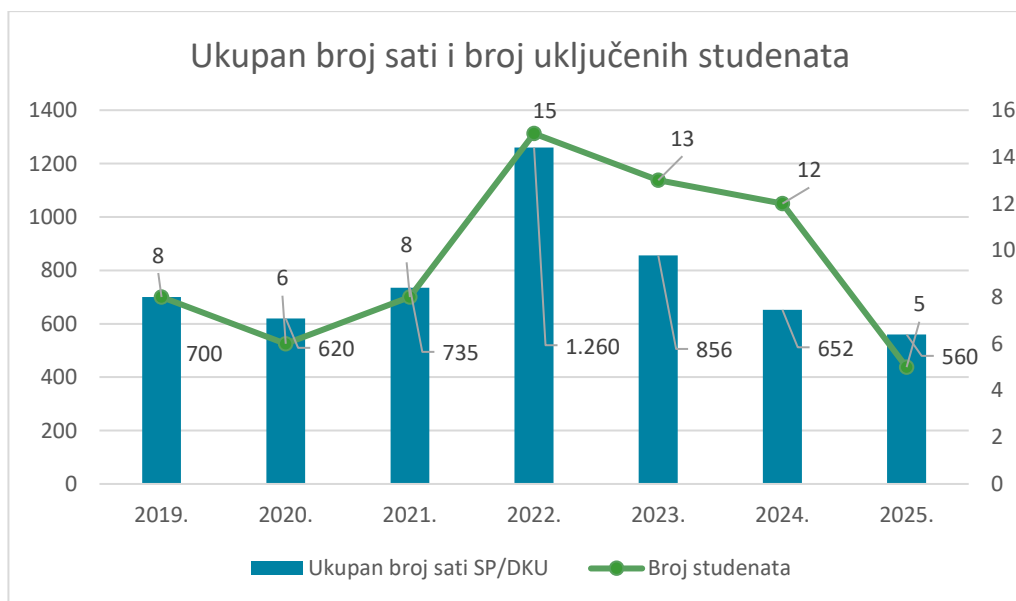
Tijekom 2025. nastavili smo s provedbom edukacijskih programa za djecu predškolske, osnovnoškolske dobi, studente, kao i za predstavnike odgojno-obrazovnih institucija. Dovršila se provedba edukacijskog program za odgojno-obrazovne djelatnike osnovnih škola Splitsko-dalmatinske županije, VolonTERRA – Aktivne škole pokreću promjene!, kao i izgradnja vanjske učionice u OŠ Brda. Dodatno, proveden je i

edukacijski program *Kompostiranje za odgojno-obrazovne djelatnike i predstavnike organizacija civilnoga društva iz Crne Gore*.

U sklopu različitih projekata osmišljeni su i provedeni sljedeći edukacijski programi: *Očuvanje bioraznolikosti* (Horizon DesirMED, usluga DV Blato), *Zaplovimo STEM vodama - karta za 2030.*, *4R Clean seas through Removal, Reduction, Reuse and Recycling of marine litter* (FishNoWaste, Eco labs) i *Cirkularna ekonomija* (AWASTER).

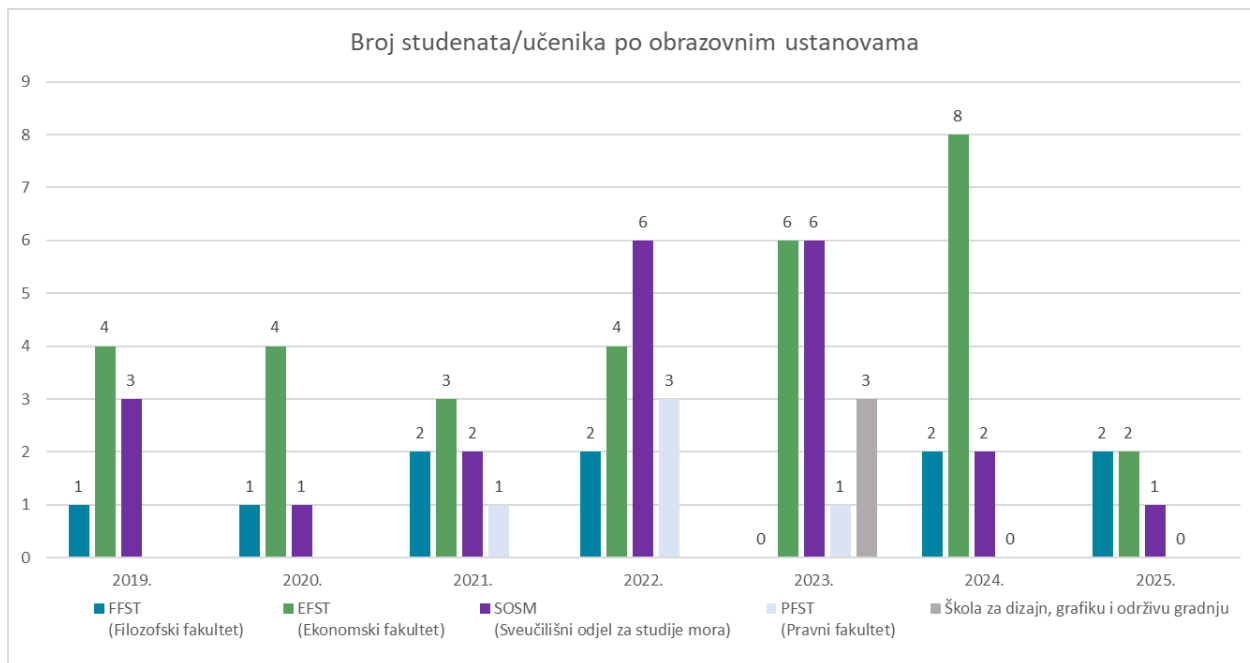
Ukupno je kroz godinu provedeno 18 različitih edukacijskih aktivnosti za više od 1100 sudionika, među kojima su bila djeca u dječjim vrtićima (DV Popaj, DV Blato), učenici osnovnih škola (OŠ Brda, OŠ Dobri, OŠ prof. Filipa Lukasa, OŠ Blatine Škrabe, OŠ Skalice, OŠ Visoka), učenici srednjih škola (1. gimnazija, V. gimnazija Vladimir Nazor, Zdravstvena škola, Škola likovnih umjetnosti, Obrtno tehnička škola, Prirodoslovno tehnička škola i Zdravstvena škola), studenti (Sveučilišni odjel za studije mora (SOSM), Kemijsko-tehnološki fakultet (KTF) i Filozofski fakultet iz Splita (FFST), grupe francuskih i američkih studenata) te članovi udruge Odreda izviđača pomoraca Posejdon.

Nastavljena je suradnja sa splitskim fakultetima na provedbi stručne prakse i programa društveno-korisnog učenja za studente. Ukupno je u ove aktivnosti bilo uključeno pet studentica (Sveučilišni odjel za studije mora (SOSM), Filozofski fakultet (FFST) i Ekonomski fakultet (EFST)), koje su ostvarile 560 sati angažmana.

Grafički prikaz 1: Prikaz ukupnog broja sati studenata na programima društveno-korisnog učenja i stručne prakse te broja uključenih studenata od 2019. do 2025.

Održana su predstavljanja Sunca kao nastavne baze za studente na FFST-u (26. 3. 2025.), na EFST-u (17. 10. 2025.) te na SOSM-u (24. 11. 2025.). Studenti su se dodatno uključili u različite izobrazbe i radionice u sklopu ESF+ projekta *Zaplovimo STEM vodama - karta za 2030.* (Kemijsko-tehnološki fakultet (KTF) i FFST), projekta *Sajam razmjene - Oš se minjat?* (Prirodoslovno-matematički fakultet (PMFST)) te projekta FishNoWaste (SOSM).

Grafički prikaz 2: Raspored i broj uključenih studenata/učenika po obrazovnim ustanovama od 2019. do 2025.

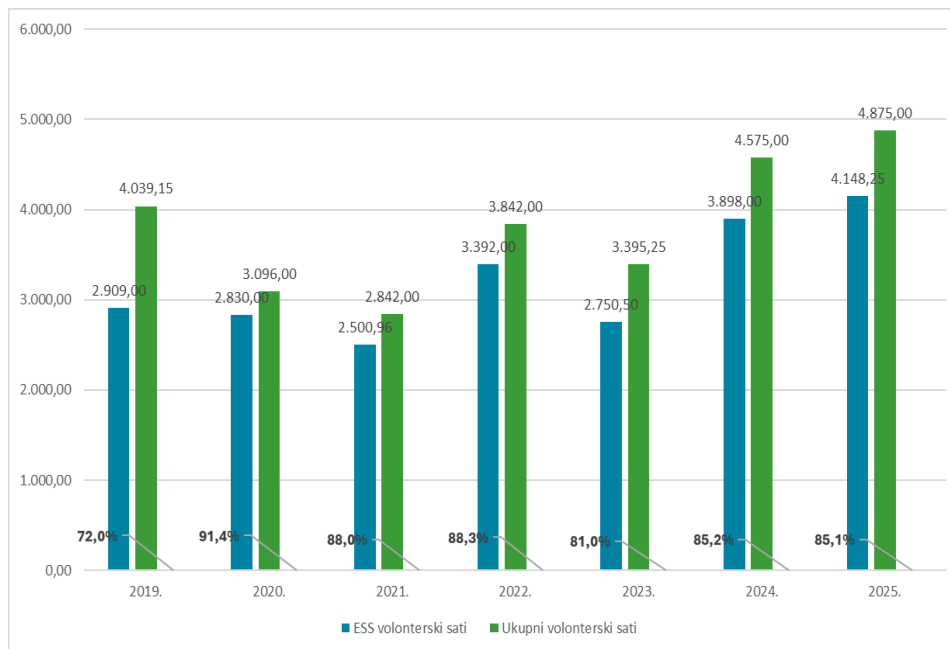
Dovršila se i provedba longitudinalnog istraživanja ekološke svijesti maturanata. U 2025. godini dovršeno je anketiranje maturanata te je prikupljeno ukupno 893 upitnika maturanata. Obrada rezultata očekuje se početkom 2026.

Tijekom 2025. godine na našim javnim događanjima okupilo se više od 1340 građana. Organizirana su sljedeća javna događanja: ŠZIKa – Šivanje, zakrpe i kreativne aktivnosti (11 radionica za ukupno 119 sudionika), Quizos (4 pub-kviza za 134 sudionika), Sajam razmjene (16 sajмова za 521 sudionika), natječaj za uređenje školskog vrta povodom Dana planeta Zemlje (za ukupno tri škole i 159 učenika), Akcija Rezolucija Zemlja (za 15 sudionika), Festival održivosti (200 sudionika) i 14. splitska biciklijada (250 sudionika), koja već tradicionalno potiče održivu mobilnost. Sva ova događanja, organizirana u skladu s okolišno-odgovornim principima, potiču aktivno građanstvo, promjenu navika i jačanje svijesti građana o okolišnim pitanjima. Na događanjima drugih organizatora, na kojima je Sunce sudjelovalo kao izlagač ili edukator, okupilo se više od 880 sudionika, od čega je 165 djece i mladih bilo izravno na našim aktivnostima. Događanja na kojima smo sudjelovali su: Podizanje svijesti problema otpada u zaštićenim i Natura 2000 područjima, nautički sajam Croatia Nautic Show i pripadajući panel Nautičari čuvari Jadrana, tribina Uključivanje mladih – kako dalje?, 13. Lučki šušur, Interkulturalna večer u Info zoni, Festival dijaloga, Od prevencije do inkluzije – 30 godina zajedno, Tribine o gospodarenju otpadom i događanje Split za djecu.

Rad s lokalnim zajednicama, građanima i poslovnim sektorom dodatno je ojačan u projektima usmjerenima na održivi turizam. U sklopu projekta Turizam 2030 – Održivost je moj dir provedene su edukacije, istraživačke aktivnosti i javna događanja koja su povezala poslovni sektor, studente i građane te istaknula primjere dobre prakse i vidljive implementacije održivih rješenja. Nastavljena je provedba Dalmatia Green programa, koji

certificiranjem i radom s članovima doprinosi uvođenju okolišno odgovornih praksi u malim turističkim objektima.

Ukupan broj međunarodnih i lokalnih volontera u 2025. godini iznosio je 61, a ukupan broj volonterskih sati 4875.

Grafički prikaz 3: Prikaz broja ukupnih volonterskih sati te sati volontiranja koji se odnose na ESS volontiranje od 2019. do 2025.

Sudjelovali smo i u aktivnostima usmjerenim na razvoj: kvalitetnog neformalnog obrazovanja, građanskog angažmana, održivosti jačanja kapaciteta dionika u radu s mladima. Riječ je o aktivnostima u sklopu GOOD inicijative i Mreže mladih Hrvatske (MMH).

Tijekom 2025. godine, komunikacijske aktivnosti udruge Sunce dosegly nove rekordne razine, što je izravna posljedica visoke projektne dinamike i kontinuiranog ulaganja u prepoznatljivost udruge i jačanje kapaciteta za komunikaciju. Kontinuirane aktivnosti, kampanje, proaktivniji pristup u komunikaciji s novinarima i redovito slanje priopćenja doprinijeli su daljnjem jačanju prepoznatljivosti udruge, što je rezultiralo većim interesom medija za teme kojima se bavimo.

U javnim medijima objavljeno je ukupno 378 priloga (članaka te radijskih i televizijskih gostovanja) o radu Sunca, temama i stajalištima udruge, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2024. godinu (307) te nadmašuje dosadašnju rekordnu 2022. godinu. Čak 77 % objava bilo je vezano za devet ključnih projekata i jednu zagovaračku kampanju, a najzastupljenije teme bile su morski otpad, morske cvjetnice te najava Biciklijade.

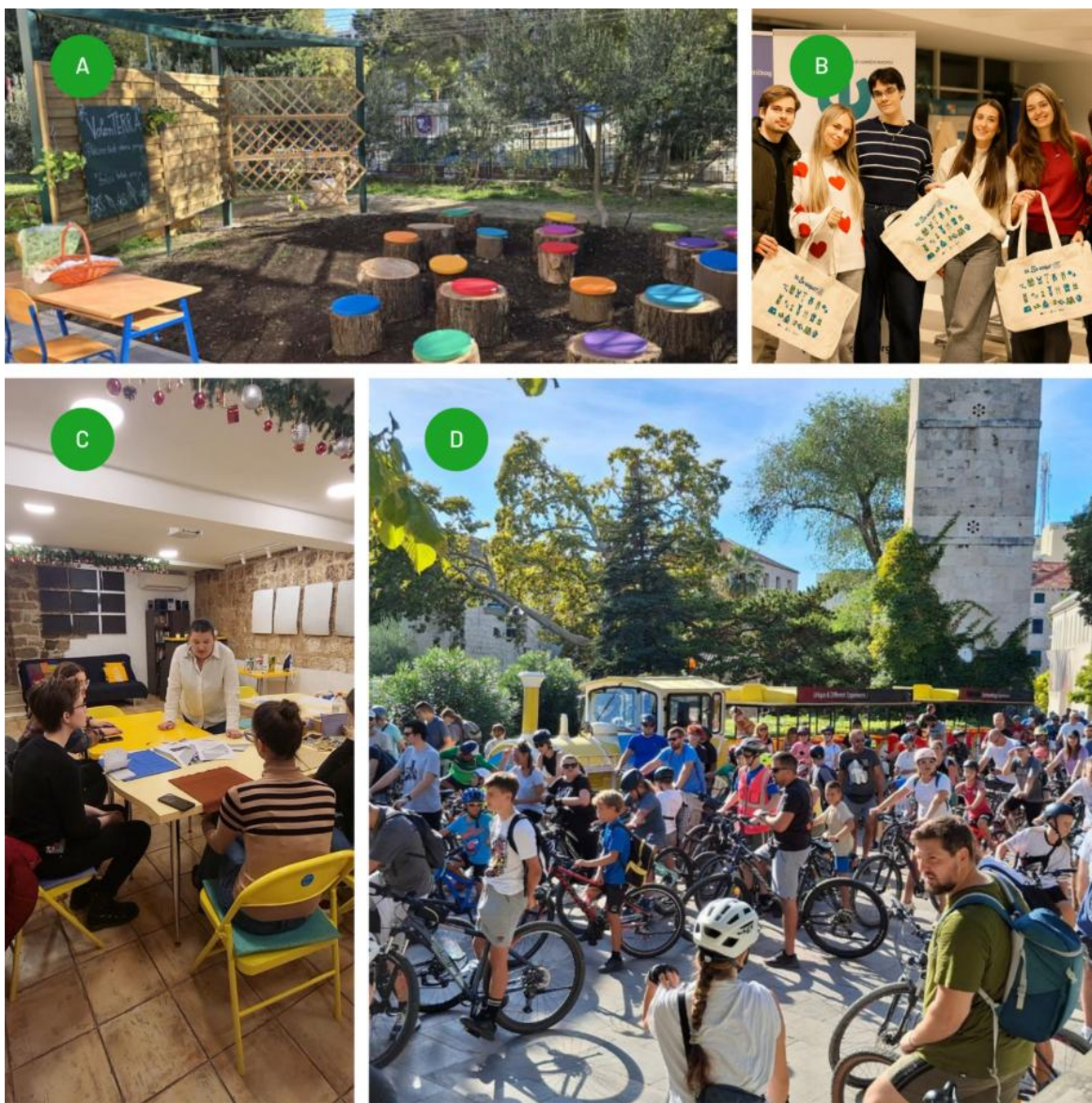
Na službenoj stranici Sunca objavljeno je 145 članaka, od čega je 100 prevedeno na engleski jezik.

Broj korisnika koji prate rad Sunca putem društvenih mreža na kraju 2025. godine iznosio je ukupno 16.570, s time da službena Facebook stranica ima 12.993 (i dodatnih 143 pratitelja na Facebook stranici ASPEH projekta), Instagram 2.495, LinkedIn 766 i YouTube 173 pratitelja. U odnosu na 2024. godinu, broj pratitelja je narastao za 945. Ukupno je na društvenim mrežama objavljeno 989 objava, od čega 448 na službenoj

Facebook stranici Sunca, 32 objave na Facebook stranici ASPEH projekta, 337 na Instagramu, 172 na LinkedInu.

U 2025. godini uveli smo nove alate i kanale kako bismo povećali doseg informacija. Počeli smo aktivno koristiti Facebook grupe za ciljanu najavu događanja, a na promotivne materijale, plakate i *bannere* implementirali smo QR kodove za brži pristup informacijama. Prelaskom na plaćenu verziju platforme *MailerLite*, dodatno smo profesionalizirali izravnu komunikaciju s korisnicima i povećali broj pretplatnika.

Kako bi nastavili utjecati na povećanje dostupnosti informacija koje doprinose okolišno-odgovornom ponašanju i poslovanju, tijekom 2025. godine provedeno je šest informativno-komunikacijskih kampanja. Uz tradicionalnu 14. Splitsku biciklijadu, koja je i dalje vodeći događaj za promicanje održive mobilnosti, proveli smo kampanje Ekorječnik, Održivi turizam (MINTS) i Jadranska blaga (ASPEH) te kampanje usmjerene na promociju članstva u Suncu i mreža u kojima Sunce aktivno sudjeluje.

Slika 3: Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 2, arhiva Sunca

(A - vanjska učionica OŠ Brda, otvorena 6. 11. 2025.; B - Sajam razmjene, Prirodoslovno-matematički fakultet; C - ŠIZIKA, radionica u Klubu Zona; D - 14. Splitska biciklijada)

2.3. Strateški cilj 3: Povećan utjecaj Sunca na javne politike i sudsku praksu u području zaštite prirode, okoliša i održivog razvoja

Ukupno smo sudjelovali u 19 procesa savjetovanja izravno ili neizravno povezanih s tematikom zaštite okoliša i prirode te onima važnima za rad i financiranje civilnoga društva (šest savjetovanja). Uz sudjelovanje na tri relevantna e-Savjetovanja iz područja zaštite prirode (Pravilnik o sportskom ribolovu, Uredba o ekološkoj mreži te Zakon o provedbi Uredbe o obnovi prirode), poseban doprinos dali smo komentiranjem Nacrta strategije i akcijskog plana zaštite prirode RH 2026. – 2035. Zajedno s udrugama članicama Zelenog foruma doprinos smo dali za VI. Izvješće Republike Hrvatske o provedbi UNECE Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhuška konvencija), koje se izrađuje svake četiri godine, kao i za Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš. Sažeci procjene učinka sudjelovanja u javnim savjetovanjima navedeni su u prilogu 2.5. *Javna savjetovanja*.

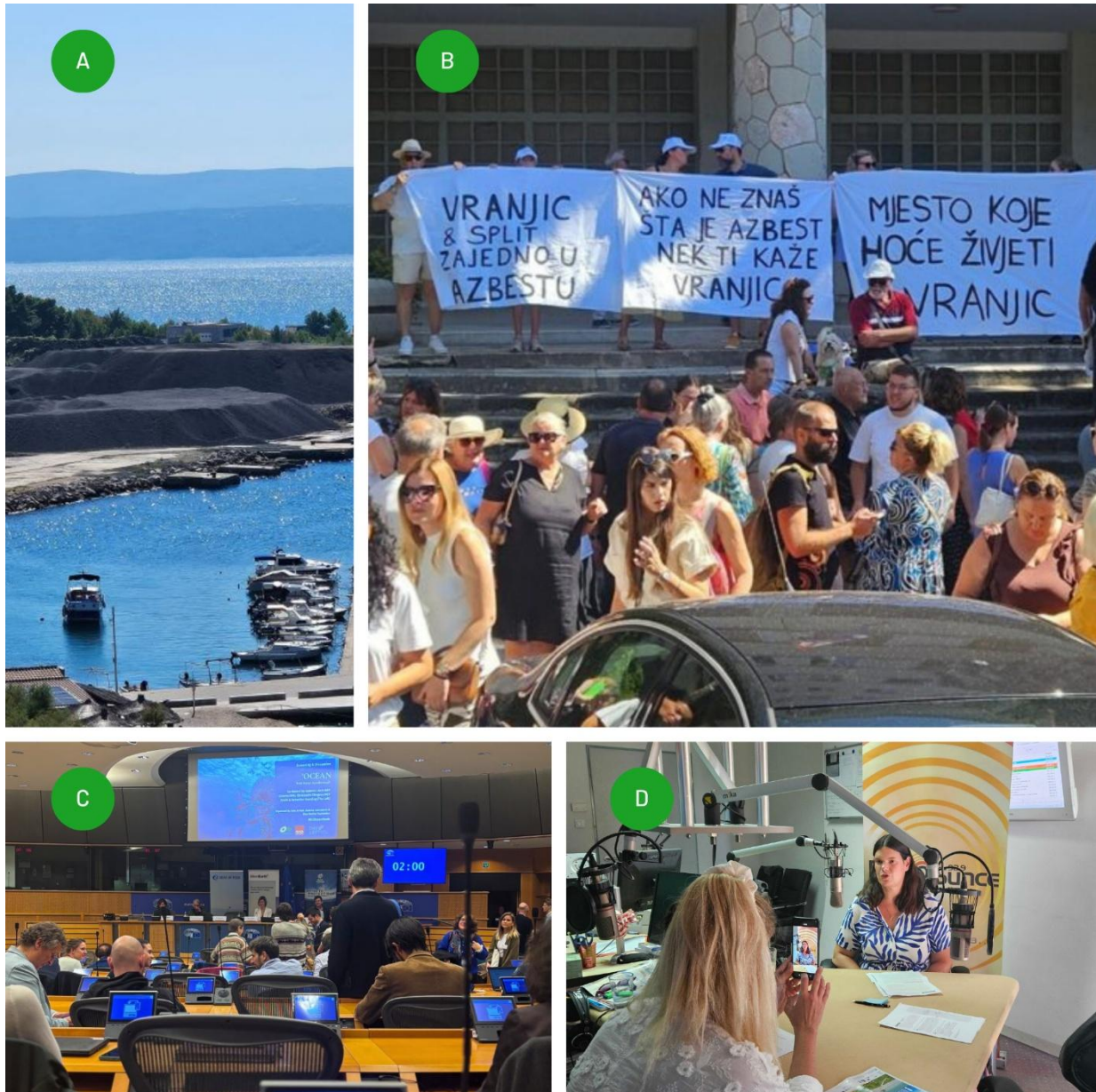
Razmjenu znanja i iskustva te utjecaj na javne politike nastavili smo osiguravati i na EU razini aktivnim članstvom u vijeću krovne europske organizacije EEB, sudjelovanjem na *online* sastancima te na događanju *Ocean week* u Bruxellesu o organizaciji mreže *SeasAtRisk*.

Na nacionalnim i lokalnim razinama zagovaranje za unaprjeđenje i bolju provedbu zakonodavstva provodilo se i sudjelovanjem u radu brojnih radnih skupina, a pregled sudjelovanja i rezultata po pojedinim radnim skupinama nalazi se u prilogu 2.5. *Radne skupine*.

Ukupno smo u 2025. godini donijeli i javno objavili 12 mišljenja i stavova o ključnim okolišnim pitanjima. Mišljenja su bila vezana za: manjkavosti Centra za gospodarenje otpadom (CGO) Lećeveca, neučinkovitost nadzora u zaštićenim područjima, sječu stabala u Gundulićevoj ulici u Splitu, opasne prakse spaljivanja otpada te pravo građana na čist, zdrav i održiv okoliš. Posebno smo istaknuli stav da se planiranje velikih energetske postrojenja, poput solarne elektrane Gala-Obrovac Sinjski, mora prvenstveno usmjeriti na *brownfield* područja umjesto na *greenfield* lokacije u prirodi, što je rezultiralo privremenim zaustavljanjem tog projekta.

Pružili smo podršku u 11 okolišnih slučajeva za manje OCD-ove i građanske inicijative (Udruga MI, Zeleni Split, Udruga Sv. Martin, Lijepa Naša Kaštela). Podrška je uključivala rješavanje problema otpada na plažama i sječe stabala, zaustavljanje obrade brodova s opasnim materijalima (slučaj *Moby Drea*) te pružanje uputa za analizu dokumentacije u postupcima procjene utjecaja na okoliš (PUO).

Tijekom godine aktivno smo sudjelovali u dva PUO postupka; za regionalni Centar za gospodarenje otpadom (CGO) Lećeveca te za solarnu elektranu Kozjak. Za Stratešku procjenu Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije uputili smo službenu primjedbu o manjkavosti dokumenta, koja je produkt iznimno lošeg dokumenta Plana gospodarenja otpadom SDŽ, za koji smo se također uključili u javno savjetovanje. Što se tiče strateških parnica, 2025. godina donijela je razočaravajući ishod za slučaj Dugi Rat. Trgovački sud u Splitu odbio je tužbeni zahtjev za zaštitu kolektivnih interesa i prava građana na čist, zdrav i održiv okoliš. Iako je zajednica ostala bez pravne potvrde zahtjeva za sanacijom "crnog brda", Sunce je ovaj proces redovito javno isticalo kako bi održalo temu u javnom diskursu. Nove tužbe u ovoj godini nisu pokretane. Nadalje, u kolovozu 2025. naši predstavnici uključeni su u Radnu skupinu za izradu nacrta prijedloga Zakona o zaštiti okoliša te ćemo u sklopu nje zagovarati potrebne izmjene zakonodavstva i omogućavanje zaštite kolektivnih interesa i prava građana na čist, zdrav i održiv okoliš.

Slika 4: Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 3, arhiva Sunca

(A – „crno brdo” u Dugom Ratu za koje je u srpnju odbijena kolektivna tužba Sunca; B – prosvjed protiv dolaska broda Moby Drea u splitsko brodogradilište i predaje azbestnih ploča u Hrvatsku; C – sudjelovanje na Ocean Weeku 2025. u Europskom parlamentu kao članica mreže Seas At Risk; D – gostovanje na Radiju Sunce u emisiji financiranoj u sklopu DesirMED projekta, Sunčana frekvencija, i razgovor o kampanji *A di se ti sidriš?*)

2.4. Strateški cilj 4: *Doprinos povećanju učinkovitosti sektora zaštite prirode s naglaskom na očuvanje morskih ekosustava*

U 2025. godini Sunce je nastavilo i dodatno intenziviralo rad na jačanju učinkovitosti sustava zaštite prirode s posebnim naglaskom na očuvanje morskih i obalnih ekosustava, provedbu mjera obnove prirode te

smanjenje negativnih utjecaja ljudskih aktivnosti na more. Poseban fokus bio je na povezivanju znanstvenih podataka, zagovaranja i provedbe na terenu, kao i na jačanju međusektorske suradnje u području prostornog planiranja, ribarstva, pomorstva i zaštite prirode.

Posebno važan iskorak ostvaren je donošenjem Uredbe o ekološkoj mreži, kojom su proglašena nova morska područja ekološke mreže i čime je Hrvatska značajno napredovala prema ispunjenju ciljeva EU Strategije bioraznolikosti do 2030. godine. Ovim je potezom udio zaštićenog kopna povećan na 36,8 %, a mora na 32,4 % površine pod nacionalnom jurisdikcijom. U ekološku mrežu uvrštena su nova velika područja važna za očuvanje dobrog dupina (*Tursiops truncatus*), glavate želve (*Caretta caretta*), morskih ptica gregule (*Puffinus yelkouan*) i kaukala (*Calonectris diomedea*), kao i dodatna područja važna za očuvanje livada posidonije (*Posidonia oceanica*). Posebno je značajno što su ovom Uredbom po prvi put proglašena područja važna za morske ptice na moru, i to područja čiji je stručni prijedlog razvijen u sklopu našeg projekta *LIFE Artina – „Mreža za očuvanje morskih ptica u Jadranu“*. Iako Uredbom nisu obuhvaćena sva projektom predložena područja, Sunce je u javnom savjetovanju i dalje zagovaralo njihovo uključivanje te nastavak procesa prema cjelovitoj zaštiti. Nova područja za očuvanje posidonije proglašena su na temelju rezultata nacionalnog kartiranja morskih staništa u kojem smo sudjelovali dugi niz godina.

Aktivno smo sudjelovali u procesima proglašenja novih zaštićenih područja, uključujući proglašenje Posebnog rezervata „Rt Stupišće“ na čijoj smo stručnoj studiji radili prethodnih godina i koje je 2025. postalo prvo morsko strogo zaštićeno područje u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Doprinosili i smo izradu stručne studije za potrebe izrade stručne podloge za proširenje zaštite Paklenih otoka na more. Na ovim aktivnostima intenzivno smo surađivali s Javnom ustanovom More i krš. Također, sudjelovali smo u radu Radne skupine za izradu prijedloga izmjene i proširenja zona stroge zaštite u Parku prirode *Telašćica*.

Istovremeno smo radili i na zagovaranju za jačanje učinkovitosti nadzora u zaštićenim područjima. Tako smo na temelju rezultata projekta *EFFICIENTN2K – Jačanje institucionalne suradnje u nadzoru i provedbi zaštite u zaštićenim morskim područjima Natura 2000*, završenog u 2024. godini, izradili te među institucijama i u javnosti promovirali naš stav o stanju nadzora u Hrvatskoj te preporuke za njegovo unaprjeđenje.

Povećanje područja pod strogom zaštitom na moru i učinkovitosti nadzora zagovarali smo i aktivnim sudjelovanjem u nacionalnim i lokalnim procesima donošenja strateških i regulatornih dokumenata (e-Savjetovanja), formalnim i neformalnim radnim skupinama i sastancima, uključujući za Nacrt strategije i akcijskog plana zaštite prirode RH 2026. – 2035., Zakon o zaštiti prirode, Uredbu o ekološkoj mreži te dokumente vezane za provedbu Uredbe o obnovi prirode.

Značajan doprinos ostvaren je i izradom dokumenata upravljanja za zaštićena područja i područja ekološke mreže. Krajem godine usvojen je Plan upravljanja posebnim rezervatom šumske vegetacije „Otok Lokrum“ i područjem ekološke mreže HR400017 Lokrum, koji smo prethodnih godina izrađivali s nadležnom javnom ustanovom. Sudjelovali smo u izradi šest planova očuvanja za Natura 2000 ciljne vrste i staništa pilot područja projekta *ASPEH*, uključujući livade morske cvjetnice *Posidonia oceanica* i morske špilje.

U području povećanja površine zaštićenih morskih i obalnih područja te zona stroge zaštite imali smo snažnu zagovaračku i javnu ulogu. Kampanja *A di se ti sidriš?* nastavila se drugu godinu zaredom, uz snažno povezivanje s temom učinkovitosti zaštite i očuvanja livada posidonije. Javnim događanjima, medijskim nastupima i opsežnom komunikacijom na društvenim mrežama, tema odgovornog sidrenja i zaštite morskih staništa dosegla je široku javnost. Dodatno, u okviru projekta *ASPEH* pokrenuta je kampanja *Jadranska blaga*, kojom su se uz pomoć kreativnih formata (foto-natječaj, pub-kviz), edukativnih aktivnosti i audiovizualnih materijala promovirale vrijednosti morske i obalne bioraznolikosti.

U okviru javnih i komunikacijskih aktivnosti, organizirali smo javna događanja na Hvaru i Korčuli, u cilju slanja poruke o očuvanju posidonije. U suradnji s lokalnim umjetnikom osmišljena je svjetlosna (audiovizualna) projekcija posvećena posidoniji. U izradi video-sadržaja korišten je alat umjetne inteligencije, čime su testirani novi pristupi komunikaciji o zaštiti mora. Događanja su izazvala iznimno pozitivan odaziv građana, uz snažan interes za dodatne informacije i aktivno sudjelovanje publike. Tijekom događanja podijeljena je velika količina promotivnih i informativnih materijala o očuvanju posidonije i pravilnom sidrenju, čime je poruka kampanje dodatno ojačana među lokalnim stanovništvom i posjetiteljima.

Temu smo obradili u više od 20 članaka i više od 150 objava na društvenim mrežama te smo ostvarili više od 60 pojavljivanja u medijima. Napravljeni su i podijeljeni promotivni materijali o očuvanju posidonije, glavate želve, morskih špilja i drugih staništa i vrsta Jadrana (višekepatne boce, lepeze, majice, vodonepropusne torbe, podmetači, magneti, naljepnice, straničnici i magneti) te letak s uputama kako smanjiti utjecaj sidrenja na posidoniju.

Posebno značajan dio rada odnosio se na praćenje stanja livada morske cvjetnice *Posidonia oceanica* i razumijevanje pritisaka koji na njih djeluju. Sunce je provodilo terenski monitoring posidonije u NP Kornati, NP Mljet i području ekološke mreže HR3000166 Sjeverna obala od rta Pusta u uvali Sobra do rta Stoba kod uvale Okuklje s otocima i akvatorijem, PP Telašćica te u području ekološke mreže HR4000007 Badija i otoci oko Korčule. Uz klasične terenske metode, ostvaren je važan iskorak u praćenju pritisaka sidrenja putem satelitskog monitoringa plovila, kojim je obuhvaćeno oko 210 km² morskog područja i analizirano više od 130.000 detektiranih plovila. Dobiveni podaci korišteni su kao stručna podloga za zagovaranje učinkovitije regulacije sidrenja te su predstavljeni na nacionalnim i međunarodnim stručnim događanjima, uključujući i sastanak nacionalne Radne skupine za očuvanje morske cvjetnice *Posidonia oceanica* u Jadranskom moru, čija smo članica. Predstavnice Sunca sudjelovale su i u terenskim aktivnostima monitoringa ožiljaka u livadama posidonije na području Badije i Kornata, čime je dodatno unaprijeđeno razumijevanje stvarnih posljedica sidrenja na stanje staništa.

U 2025. godini Sunce je dodatno ojačalo kapacitete sektora zaštite prirode organizacijom edukacija, treninga i stručnih događanja. Organiziran je prekogranični trening *Oснаživanje kapaciteta za provedbu mjera očuvanja staništa* na Visu, kao i specijalizirani trening za monitoring livada posidonije s teorijskim i terenskim dijelom. Sunce je bilo organizator ili suorganizator više nacionalnih i međunarodnih radionica i konferencija usmjerenih na upravljanje pritiscima nautičkog turizma, ulogu prostornog planiranja i zoniranja te provedbu mjera očuvanja, čime je izravno doprinijelo jačanju provedbenih kapaciteta i međusektorske suradnje. Posebno ističemo dva događanja koja smo organizirali u Splitu i uključili predstavnike različitih sektora: *Management of Nautical Tourism Pressures on Key Coastal and Marine Habitats, Role of Spatial Planning and Zoning* (29. 9. – 30. 9. 2025.) te *Cross-border workshop to present the conservation plans to the main stakeholder* (27. 3. 2025.).

Istovremeno, naši predstavnici aktivno su sudjelovali na sedam događanja u organizaciji drugih nacionalnih i međunarodnih institucija kao predavači, panelisti ili izlagači, dok je pasivno sudjelovanje ostvareno na dodatnih petnaest relevantnih događanja, u cilju praćenja trendova, razmjene iskustava i daljnjeg unaprjeđenja stručnih znanja.

Utjecaj na oblikovanje politika i zagovaranje učinkovitijih mjera zaštite mora te razmjena znanja postignut je i kontinuiranim sudjelovanjem u nacionalnim i međunarodnim mrežama, u 2025. osobito u mrežama *Mediterranean Posidonia Network*, *Seas at Risk* i *BioNET*. Postali smo i članica mreže *MedReAct - Mediterranean Recovery Action*.

Unatoč značajnom napretku, Sunce nastavlja zagovarati ispunjenje preostalih ključnih obveza, posebno proglašenje najmanje 10 % površine mora pod strogom zaštitom te uspostavu učinkovitih pravnih mehanizama i nadzora koji će omogućiti stvarnu provedbu mjera očuvanja i postizanje povoljnog stanja morskih vrsta i staništa u Jadranu.

Slika 5: Fotografije obuhvaćene Strateškim ciljem 4, arhiva Sunca

(A - trening o morskim staništima na Visu u sklopu ASPEH projekta; B - proglašenje prvog strogo zaštićenog morskog područja u SDŽ, Posebnog rezervata „Rt Stupišće“, čiju je stručnu studiju izradilo Sunce; C - dvodnevno događaje u sklopu projekta BIOPRESSADRIA, *Upravljanje pritiscima nautičkog turizma na ključnim obalnim i morskim staništima*; D - svjetlosna projekcija o posidoniji na Hvaru, izrađena u sklopu projekta BIOPRESSADRIA i zagovaračke kampanje *A di se ti sidriš?*)

2.5. Prilog: Popis sudjelovanja u kreiranju javnih politika

Javna savjetovanja

Sudjelovanje u javnim savjetovanjima i radnim skupinama, medijsko zagovaranje i promicanje mišljenja ciljanim skupinama te širem građanstvu važan je segment našeg djelovanja i provlači se kroz **sva četiri cilja Starteškog plana**. Pritom smo usmjereni na politike povezane sa zaštitom okoliša, prirode, održivog razvoja, ali i onih koje mogu utjecati na rad i djelovanje organizacija civilnog društva.

U 2025. godini nije bilo nikakvih unaprjeđenja portala e-Savjetovanja vezano za njegovu preglednost i korištenje. Tijela javne vlasti i dalje često daju nejasna obrazloženja o prihvatanju, djelomičnom prihvatanju ili neprihvatanju pojedinih komentara te se često koristi površno obrazloženje „primljeno na znanje“. I dalje je problem za praćenje učinka naših komentara to što se ne postavljaju završene verzije dokumenata koji prolaze savjetovanje. Nadalje, unatoč protivljenju javnosti i struke često dolazi do usvajanja zakona čija primjena može imati štetan utjecaj na okoliš, poput Zakona o prostornom uređenju.

Savjetovanja na lokalnoj razini nastavila su se provoditi na mrežnim stranicama nadležnih institucija, primjerice savjetovanje za Nacrt prijedloga Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije (PGO SDŽ) za razdoblje 2024. – 2029. god. i Stratešku procjenu utjecaja na okoliš (SPUO) istog plana, koju je provela Županija, kao i savjetovanje Grada Splita za Odluku o dodjeli poslovnog prostora na korištenje organizaciji civilnog društva. Međutim, način organizacije ovih savjetovanja ukazuje na nerazumijevanje uloge i važnosti uključivanja građana i provođenje ovih procesa radi pro forme. Naime, popratna dokumentacija, kao i informacije o javnoj raspravi za PGO SDŽ te SPUO PGO SDŽ komplicirano su postavljene na mrežne stranice Županije. Samo pronalaženje ovih informacija bilo je uvelike otežano i sve samo ne lako dostupno građanima i zainteresiranoj javnosti. Nadalje, prilikom savjetovanja za gore spomenutu Odluku Grada Splita gotovo svi upućen komentari, kako Sunca tako i ostalih uključenih udruga, nisu prihvaćeni. Posebice frustrira činjenica da unatoč ogromnom naporu za donošenje ove odluke, ulaganju vremena i kapaciteta, ne samo Sunca već i drugih organizacija civilnoga društva, natječaj za gradske prostore koji je proveden u svibnju 2025. do vremena pripreme ovog izvještaj nije dovršen. Također, udruge koje su sudjelovale velikim dijelom slažu se s postojanjem kontradikcija u bodovanju pojedinih udruga.

Ipak, nastavili smo provoditi analizu učinka našeg sudjelovanja u pojedinim javnim raspravama te su niže u dokumentu navedeni rezultati pojedinih uključivanja.

Sudjelovanjem u radu pojedinih radnih skupina i tijela primijećeni su i neki pomaci. Iako je kroz radnu skupinu za izradu VI. Izvješća za Aarhušku konvenciju održan samo jedan sastanak, uvršteni su gotovo svi komentari Sunca i članica Zelenog foruma. Ovo izvješće države potpisnice izrađuju svake četiri godine i prilika je za

sagledavanja provedbe tri stupa konvencije: pristupa informacijama, sudjelovanja javnosti i pristupa pravosuđu u okolišnim pitanjima. Iako smo tijekom javnog savjetovanja uputili i obrazložen komentar o nedjelotvornosti pristupa pravosuđu u okolišnim pitanjima u RH, komentar na kraju nije bio uvršten u Izvješće. Ipak, još uvijek rad u velikoj većini radnih skupina nije na zadovoljavajućoj razini. Prisutno je prihvaćanje samo kozmetičkih uređenja dokumenata, ali ne i konkretnih prijedloga mjera. Nadalje, sastanci radnih skupina održavaju se neredovito, ako se uopće i održe. Radne skupine često nemaju poslovnike o radu, a ako se i donesu, često se ne poštuju. Pritom je osobito problematično neuvažavanje vremena za doprinos članova radne skupine te neplaniranje hodograma aktivnosti. Tako se sastanci za nacionalne radne skupine najčešće održavaju u Zagrebu, a radni materijal šalje se tek nekoliko dana prije ili čak neposredno prije njihova održavanja. Nadalje, nisu jasne procedure nominacije i odabira članova radnih skupina. Sve ovo i dalje ukazuje na nerazumijevanje uloge i važnosti participacije ovog oblika ranog savjetovanja.

U nastavku donosimo pregled savjetovanja te sažetke procjene našeg učinka za ona savjetovanja za koje je to bilo moguće učiniti.

Strateški cilj 1

- ***Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine***

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije provelo je od 30. 4. do 15. 5. 2025. javno savjetovanje za izmjene i dopune Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine. Savjetovanje se provodilo putem platforme e-Savjetovanja te smo uputili komentar vezan za uklanjanje lokacije bivše tvornice ferolegura Dalmacija, Dugi Rat iz popisa crnih točaka koje je potrebno sanirati. Naime, ova lokacija bila je navedena u Strategiji gospodarenja otpadom iz 2005. U svom odgovoru MZOZT istaknuo je kako „na lokaciji Dugi Rat nije odložen otpad te stoga sanacija te lokacije ne uključuje uklanjanje otpada i iz tog razloga nije uvrštena u Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske“. Radi se o tome da je investitor kao posjednik otpada, prilikom donošenja Sanacijskog programa, na temelju provedenih vještačenja, trosku kategorizirao kao mineralnu sirovinu. Međutim, na lokaciji, nakon već dva desetljeća još uvijek nije započeta sanacija. S druge strane, mještani su suočeni s porastom respiratornih i malignih oboljenja te svakodnevnim zagađenjem zraka, mora i tla.

- ***Nacrt prijedloga Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije (PGO SDŽ) za razdoblje od 2024. – 2029.***

Splitsko-dalmatinska županija provela je javnu raspravu od 20. 11. do 20. 12. 2025. putem mrežne stranice Županije te je održano i javno izlaganje. Poslali smo cijeli niz komentara te istaknuli da predloženi Plan ne nudi rješenja za postojeće probleme, ne donosi konkretne mjere, niti osigurava provedbu zakona, dok se količine otpada povećavaju, a troškovi i rizici za okoliš i zdravlje građana postaju sve veći. Nadalje, popratna dokumentacija, kao i informacije o javnoj raspravi za PGO SDŽ te SPUO PGO SDŽ komplicirano su postavljene na mrežne stranice Županije. Samo pronalaženje ovih informacija bilo je uvelike otežano i sve samo ne lako dostupno građanima i zainteresiranoj javnosti. Naše komentare objavili su pojedini mediji te smo pozvani na sastanak u Županiju. Izvješće sa savjetovanja još uvijek nije objavljeno te će analiza učinka biti prezentirana u narednom Izvještaju o radu.

- ***Strateška procjena utjecaja na okoliš nacrta prijedloga Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije (SPUO PGO SDŽ) za razdoblje od 2024. – 2029.***

Istovremeno s provedbom javne rasprave za Nacrt prijedloga Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje od 2024. – 2029., od 20. 11. do 20. 12. 2025., Splitsko-dalmatinska županija provela je javnu raspravu za stratešku procjenu utjecaja na okoliš istog tog Plana. Javna rasprava provedena je putem mrežne stranice Županije te je održano i javno izlaganje. S obzirom na zaključak kako se radi o manjkavom dokumentu samog Nacrta prijedloga Plana gospodarenja otpadom Splitsko-dalmatinske županije, stratešku procjenu nismo komentirali. Ipak skrenuli smo pozornost izrađivaču na pozitivan utjecaj kompostana i kompostiranja na tlo, što nije bilo istaknuto u dokumentu strateške procjene. Naime, primjenom kružne ekonomije u postupanju s biootpadom te stvaranjem krajnjeg produkta, humusa, može se doprinijeti obogaćivanju ionako osiromašenog tla u Županiji, uključujući i na otocima. Izvješće sa savjetovanja još uvijek nije objavljeno te će analiza učinka biti prezentirana u narednom Izvještaju o radu.

Strateški cilj 2

- ***Nacrt ključnih elemenata Javnog poziva na dostavu projektnih prijedloga na program civilno društvo drugog Švicarskog doprinosa za „Podrška razvoju partnerstava organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova za provedbu programa društveno korisnog učenja“ Hrvatsko-švicarski program suradnje***

Putem platforme e-Savjetovanja, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske proveo je od 25. 4. do 26. 5. 2025. javno savjetovanje za Nacrt ključnih elemenata Javnog poziva na dostavu projektnih prijedloga na program civilno društvo drugog Švicarskog doprinosa za „Podrška razvoju partnerstava organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova za provedbu programa društveno korisnog učenja“. Prethodno smo u veljači 2025. sudjelovali u upitniku za sastavljanje poziva putem Google obrasca, koji nam je uputio Ured za udruge. Komentare smo poslali samostalno. Prihvaćeni komentari odnosili su se na dopune vezane za poglavlje „svrha poziva“ (navođenje Sveučilišta u Splitu i Sveučilišta u Rijeci kao primjera sveučilišta koji imaju osnovan Ured za DKU, uz Sveučilište u Zagrebu, naglašavanje timskog rada kao važnog segmenta DKU). Nadalje, predložili smo jasnije utvrđivanje jednog specifičnog cilja, što je uključivalo: uvođenje broja zaposlenika/volontera OCD-a osposobljenih za provedbu DKU kao obveznog pokazatelja te pomicanje objave natječaja za jesen, kako bi se zbog ograničavajućih uvjeta ljeti uspješno pripremili projekti. Ovi su prijedlozi prihvaćeni.

- ***Nacrt ključnih elemenata Javnog poziva na dostavu projektnih prijedloga na program civilno društvo drugog Švicarskog doprinosa za "Podrška organizatorima volontiranja za unaprjeđenje menadžmenta volontera i provedbu volonterskih programa" Hrvatsko-švicarski program suradnje***

U ožujku 2025. sudjelovali smo u upitniku za sastavljanje poziva putem Google obrasca, koji nam je uputio Ured za udruge. Pojedini naši prijedlozi i komentari vezani za važnost osiguranja financiranja za koordinatore volontera i važnost jačanja motivacije volontera odaslani putem upitnika uključeni su u javni poziv. Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske proveo je od 2. 9. – 2. 10. 2025. javno savjetovanje putem platforme e-Savjetovanja. Zbog nedostatka vremena uzrokovanog preokupiranošću drugim prioritetima nismo sudjelovali u e-Savjetovanju. Propuštena je mogućnost zagovaranja proširenja obveznog partnerstva na javne ustanove za zaštićena područja, kao što je to bio slučaj u prethodnom ESF pozivu usmjerenom na volontiranje. U konačnici, zbog nedostatka kapaciteta te ograničenja partnerstva na odgojno-obrazovne te javno socijalne i javno zdravstvene ustanove nismo sudjelovali na natječaju.

Strateški cilj 3

- **Izvešće pučke pravobraniteljice za 2024. godinu**

Na poziv pučke pravobraniteljice na samom početku 2025. godine dostavili smo podatke za potrebe izrade izvješća Pučke pravobraniteljice za 2024. godinu. U doprinosu smo istaknuli aktualne povrede prava na pristup informacijama, prava na sudjelovanje javnosti te prava na pristup pravosuđu, uključujući i spor za zaštitu kolektivnih interesa u slučaju Dugi Rat. Poseban naglasak stavljen je na nedjelotvorno informiranje u postupcima PUO/OPUO, koji predstavljaju kršenje temeljnih načela zaštite okoliša, predostrožnosti i prevencije. Dodatno smo istaknuli slabosti sustava zaštite prirode, uključujući nedostatak koordinacije, ograničene kapacitete nadležnih tijela i neujednačenu sudsku praksu, što je utvrđeno analizom u sklopu projekta EFFICIENTN2K. Također smo istaknuli administrativne, financijske i pravne poteškoće s kojima se organizacije civilnog društva susreću u svom radu, prijatne i pritiske koji ograničavaju njihovu djelotvornost te ne donošenje Nacionalnog plana stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2024. do 2030.

- **Doprinos Izvješću o vladavini prava za 2025. godinu**

U suradnji s Centrom Miko Tripalo dali smo doprinos za Izvešće o vladavini prava za 2025. godinu, s fokusom na kvalitetu pravosuđa i stvarnu pristupačnost sudova u okolišnim predmetima. Posebno smo istaknuli financijske i proceduralne prepreke s kojima se suočavaju organizacije civilnog društva, kao i ograničenu učinkovitost sudske zaštite u praksi. Ujedno smo ukazali na probleme pristupa informacijama o okolišu i sudjelovanju javnosti u postupcima donošenja odluka. Doprinos je utemeljen na konkretnim iskustvima iz prakse, uključujući kolektivnu tužbu u slučaju Dugi Rat kao primjer strateške zaštite prava građana na čist, zdrav i održiv okoliš.

- **VI. Izvešće Republike Hrvatske o provedbi UNECE Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša (Aarhuška konvencija)**

Putem portala e-Savjetovanja Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije provelo je od 8. 5. do 8. 6. 2025. javno savjetovanje za VI. Izvešće Republike Hrvatske o provedbi Aarhuške konvencije. Iako smo sudjelovali u radnoj skupini za izradu Izvješća kao zamjena u ime Zelenog foruma, uputili smo i komentare tijekom javnog savjetovanja u ime Zelenog foruma. Jedan od komentara odnosio se i na rad radne skupine koja je održala samo jedan sastanak i još k tome nacrt izvješća nije bio dostavljen njezinim članovima prije objave na portalu e-Savjetovanja. Međutim, gotovo svi komentari Zelenog foruma, koji su najvećim dijelom usmjereni na stvarne probleme vezane za implementaciju zakonodavstva relevantnog za provedbu Aarhuške konvencije, a s kojima se okolišne udruge susreću u svakodnevnom radu, uvršteni su u dokument. Tijekom javnog savjetovanja uputili smo i dodatne komentare vezane za rad inspekcijskih službi, koje često ne informiraju o poduzetim mjerama i rezultatima djelovanja inspekcije. Komentirali smo i probleme vezane za registre, baze podataka i portale u području zaštite okoliša, koji često nisu dostupni u realnom vremenu, nisu prilagođeni za lako korištenje, nerijetko imaju uopćene podatke te nije moguće doći do podataka o specifičnim onečišćenjima. Istaknuta je i manjkavost u radu brojnih radnih skupina na lokalnoj i nacionalnoj razini. Ove primjedbe uvrštene su i u Izvešće. Primjedbe vezane za nepoštivanje odredbi informiranja u Pravilniku o ambalaži i otpadnoj ambalaži, plastičnim proizvodima za jednokratnu uporabu i ribolovnom alatu, izostanak postupanja lučkih kapetanija po pitanju onečišćenja mora te nisku učinkovitost djelovanja OCD-ova u sudskim sporovima i nedjelotvornosti pristupa pravosuđu u okolišnim pitanjima u RH nisu uvrštene u Izvešće.

- **Prijedlogu uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš**

Putem portala e-Savjetovanja Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije provelo je od 8. 5. do 8. 6. 2025. javno savjetovanje za Uredbu. Tijekom savjetovanja podržali smo komentare Zelenog foruma, koje su izradili predstavnici Zelenog foruma sudjelujući u radu radne skupine za ovu Uredbu (Željka Lejak Gracin iz Zelene

akcije, Irena Burba iz Zelene Istre i Ivana Selanec iz Udruge Biom). Osim prigovora upućenih na rad radne skupine, ključni komentar Zelenog foruma bio je i pokušaj uvođenja instituta „prethodne provjere“, koji ne postoji u Zakonu o zaštiti okoliša, a koji je prema izvješću sa savjetovanja ipak odbačen kao prijedlog. Vlada RH još uvijek nije usvojila spornu Uredbu te ostaje pričekati njezino usvajanje kako bismo bili sigurni u njezinu konačnu verziju te mogli procijeniti učinak sudjelovanja.

- **Prijedlog Zakona o prostornom uređenju**

Putem portala e-Savjetovanja Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine provelo je od 4. 9. do 4. 10. 2025. javno savjetovanje za prijedlog Zakona. Sunce je uz podršku odvjetničkog ureda Ivane Krstulović pripremlilo komentare koji su upućeni i u ime Zelenog foruma. Glavni prijedlog da se javnosti omogući aktivno sudjelovanje u ranijoj fazi u postupcima za zahvate koji zahtijevaju procjenu utjecaja na okoliš nije prihvaćen. Ministarstvo smatra da je sudjelovanje javnosti već dovoljno osigurano putem postupaka zaštite okoliša i prirode, iako u praksi to nažalost nije dostatno. Premda je Sunce dalo niz prijedloga, većina nije prihvaćena ili je samo primljena na znanje bez konkretne izmjene zakonskog teksta. Prihvaćene izmjene uključuju obvezu objave mišljenja Ministarstva na mrežnim stranicama, jasno utvrđeno trajanje javnog uvida, obveznu suglasnost Ministarstva i javnu raspravu za urbanističke projekte, poštivanje rokova u postupcima zaštite okoliša, obveznu suglasnost za ključne prostorne planove, pojačan nadzor nad njihovom izradom te uvođenje planiranja upojnih površina u građevinskim područjima.

Strateški cilj 4

- **Savjetovanje o prijedlogu Uredbe o izmjenama uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže**

Prihvaćena je primjedba vezana za tehnički dio javnog savjetovanja, dok tri sadržajne primjedbe nisu prihvaćene, odnosno jedna je primljena na znanje.

Na temelju primjedbe Sunca kako na savjetovanju na uvid javnosti nisu dani prostorni podaci o položaju novih područja ekološke mreže produljeno je e-savjetovanje za dodatnih osam dana tijekom kojih su predložena područja postala vidljiva na Bioportalu, kako je Sunce i predložilo. Kao projektni partneri projekta LIFE Artina podržali smo komentar Udruge Biom: „U sklopu projekta LIFE Artina, tijekom tri godine istraživanja (2019. – 2021.) prikupljeni su podaci o rasprostranjenosti ugroženih morskih ptica – gregule, kaukala i sredozemnog galeba – na moru, uz obalu i na njihovim kolonijama unutar projektnog područja. Istraživanje je obuhvaćalo različite metode, uključujući cenzus kolonija morskih ptica, prebrojavanje jedinki duž morskih trasekata te telemetriju putem radio i GPS praćenja. GPS praćenje provedeno je na 40 gregula, 40 kaukala i 25 sredozemnih galebova tijekom razdoblja odgoja ptica. Rezultati istraživanja doveli su do proglašavanja pet novih morskih IBA područja (Important Bird Areas) te proširenja dvaju postojećih IBA. Nova morska IBA – Lastovski kanal, Korčulanski kanal, Hvarski kanal, Istočnomljetski kanal i Sjeverni Jadran – ključna su staništa za hranjenje i odmaranje ovih ptica. Uz to, proširena su dva postojeća IBA područja, Lastovsko otočje i Pučinski otoci, koja su ujedno i područja očuvanja značajna za ptice (POP). Proširenje Lastovskog otočja odnosi se na područje jugoistočno od Lastova, važno za sredozemnog galeba, te dodatnih 5 km prema moru oko otoka Sušca. Proširenje Pučinskih otoka uključuje 5 km dodatnog morskog prostora oko otoka Sveca“. Međutim, ovim prijedlogom Uredbe u obzir su uzeta samo dva nova IBA područja – HR1000041 Sjeverni Jadran i HR10000412 Lastovski kanal (teritorijalno more RH). Preostala tri nova IBA područja, kao i proširenja dvaju postojećih POP područja, nisu uvrštena u ekološku mrežu, unatoč tome što europski IBA kriteriji za odabir važnih područja za ptice, navedeni u Prilogu I. Uredbe (NN 80/2019), jasno utvrđuju njihovu relevantnost. Komentar je primljen na znanje te je odgovoreno kako proglašenje novih područja zahtjeva

intenzivnu prethodnu komunikaciju s dionicima, koja je u okviru ovih izmjena i dopuna Uredba provedena za dva IBA područja.

Podržali smo i komentar Udruge Biom: „Budući da se novo područje očuvanja značajno za ptice (POP) HR1000042 Lastovski kanal nalazi u neposrednoj blizini Parka prirode i postojećeg POP-a kojim upravlja JU "PP Lastovsko otočje", a oba područja dijele iste ciljeve očuvanja, smatramo da bi nadležnost za upravljanje trebala pripasti istoj instituciji – JU "PP Lastovsko otočje". Međutim isti nije prihvaćen uz obrazloženje kako se predloženi POP Lastovski kanal preklapa s POVS HR3000426 Lastovski i Mljetski kanal, kojim upravlja Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije te je slijedom toga ova JU određena kao nadležna za upravljanje predloženim POP.

Predložili smo revidiranje granica ekološke mreže HR4000017 Lokrum i HR4000007 Badija i otoci oko Korčule kako bi se obuhvatile sve značajnije površine, posebice donji rub (prema dubini) staništa stanišnog tipa 1120* Naselja posidonije. Isto je navedeno u preporukama sljedećih istraživanja, kao i u planovima upravljanja ovih područja (za Lokrum u nacrtu plana predstavljeno dionicima u prosincu 2024. godine). Dane su i stručne referencije izvješća kartiranja i monitoringa. Komentar nije prihvaćen uz obrazloženje kako područjima Natura 2000 nije nužno obuhvatiti svu površinu pod stanišnim tipom s Dodatka I Direktive o staništima. Nadalje, posidonija predstavlja i strogo zaštićenu vrstu koju je nužno horizontalno štititi na području cijelog Jadrana. Dakle, mreža Natura 2000 nije jedini mehanizam, već se nadopunjuju mehanizmi prostorne zaštite kroz Natura 2000 mrežu i mehanizmi stroge zaštite vrsta. Također, komentirano je kako dodatno proširenje područja nije prepoznato kao konkretna aktivnost u Planu upravljanja 6016 Korčula, dok je kod plana upravljanja Lokrum riječ o nacrtu, a ne o usvojenom dokumentu.

- **Javni uvid u Prijedlog Uredbe o proglašenju Posebnog rezervata „Rt Stupišće“ sa stručnom podlogom i kartografskom dokumentacijom**

Sudjelovali smo na javnoj raspravi (19. 2. 2025.) u Komiži. Vlada RH donijela je 2. 5. 2025. Uredbu o proglašenju Posebnog rezervata u moru „Rt Stupišće“, čime je ovaj iznimno vrijedan morski lokalitet dobio trajnu zaštitu te postao prvo strogo zaštićeno morsko područje u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Zaštita rta Stupišće rezultat je višegodišnje suradnje stručnjaka, institucija i lokalne zajednice, a Sunce je bilo uključeno od samog početka (u sklopu projekta ADRIREEF, provedbu konzultacijskog procesa i izradu stručne studije za zaštitu, itd.)

- **Prijedlog Pravilnika o sportskom i rekreacijskom ribolovu na moru**

Putem portala e-Savjetovanja Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva provelo je javno savjetovanje o navedenom Pravilniku od 24. 3. do 23. 4. 2025. Međutim, zbog iznimnog interesa dionika (više od 1000 komentara), odgođeno je njegovo donošenje te je najavljen daljnji rad u cilju poboljšanja sadržaja.

Sunce je podržalo donošenje Pravilnika koji će bolje regulirati sportsko-rekreacijski ribolov. U komentarima smo nastojali predložiti rješenja za nedostatke samog Pravilnika vezana za broj ulovljenih jedinki, vođenja i vjerodostojnosti evidencije ulova te praćenja utjecaja ribolovnih aktivnosti u zaštićenim područjima. Istaknuli smo važnost jačanja kontrole na moru, u lukama, na prodajnim mjestima i u ugostiteljskim objektima, uz povećanje broja inspeksijskih nadzora i kapaciteta nadležnih tijela.

- **Zakon o provedbi Uredbe (EU) 2024/1991 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2024. o obnovi prirode i izmjeni Uredbe (EU) 2022/869**

Od ukupno tri ključna komentara Sunca nijedan nije u potpunosti prihvaćen, odnosno jedan komentar je djelomično prihvaćen, i to u dijelu koji se odnosi na koordinaciju mjera obnove morskih ekosustava u okviru Zajedničke ribarstvene politike. Ključni prijedlozi vezani za jače uključivanje sektora pomorstva, ribarstva i

akvakulture u provedbu mjera obnove prirode nisu prihvaćeni, uz obrazloženje da su ti aspekti već pokriveni postojećim zakonodavnim i planskim instrumentima.

Predložili smo uključivanje tijela državne uprave nadležnog za poslove pomorstva (Uprava sigurnosti plovidbe) među nadležna tijela za provedbu Zakona. Argumentirano je da slobodno sidrenje predstavlja jedan od ključnih pritisaka na morska i priobalna staništa (posebno livade posidonije i koraligenske zajednice), uz često ireverzibilne štete, te da sektor pomorstva ima ključne alate i nadležnosti za regulaciju sidrenja i upravljanje pomorskim dobrom. Komentar nije prihvaćen uz obrazloženje kako Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture nije prepoznato kao nadležno tijelo jer u Zakonu nisu identificirane mjere koje bi bile u njegovoj isključivoj nadležnosti. Ministarstvo će sudjelovati u izradi Nacionalnog plana obnove prirode te nastaviti obavljati poslove zaštite mora i pomorskog dobra sukladno postojećim propisima i međunarodnim konvencijama.

Ukazali smo na to da su u članku 5. stavku 2. navedeni poslovi ministarstva ograničeni na poljoprivredu i šumarstvo, dok su ribarstvo i akvakultura izostavljeni, unatoč njihovom značajnom utjecaju na morske ekosustave. Istaknuta je potreba sustavne regulacije ribolova i akvakulture, posebno u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže, radi učinkovite obnove morskih staništa i vrsta. Ni taj komentar nije prihvaćen uz obrazloženje kako su aspekti zaštite staništa i vrsta već integrirani u sustavu prostornog planiranja te strateške procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja pojedinačnih zahvata, što čini preduvjet za izdavanje dozvola. Stoga nije prihvaćeno dodatno proširenje djelokruga u ovom članku.

Istaknuli smo i da je prostorno planiranje svedeno isključivo na urbane zelene površine, iako ima ključnu ulogu u zaštiti zaštićenih područja, područja ekološke mreže te obalnih i morskih ekosustava. Posebno je istaknuta važnost prostornog planiranja za regulaciju sidrenja i sprječavanje degradacije staništa poput livada *Posidonia oceanica*. Komentar je djelomično prihvaćen tako što je predloženo dopuniti članak 5. stavak 2. novom alinejom:

„- koordinira mjere obnove u morskim ekosustavima u okviru Zajedničke ribarstvene politike, u skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2024/1991.“

- **Nacrt izvještaja o vrednovanju Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine**

Na temelju zaključaka 1. sastanka Radne skupine za izradu Nacrta Strategije i Akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje 2026. – 2035., održanog 23. 6. 2025. u Zagrebu, Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije izradilo je Nacrt izvještaja o vrednovanju Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2025. Nacrt je dostavljen svim članovima Radne skupine na daljnje komentiranje u svrhu njegove dorade. Sunce, kao članica Radne skupine u kojoj je djelovala kao predstavnik mreže udruga za zaštitu okoliša Hrvatske Zeleni forum, svoje komentare na Nacrt izvještaja poslalo je objedinjeno s komentarima ostalih članova Zelenog foruma koji su se uključili u komentiranje.

Komentari Sunca najviše su se ticali učinkovitosti upravljanja. Naime, smatramo da je napravljen veliki pomak u uspostavi zakonodavnog okvira i proglašenju novih zaštićenih područja u proteklom razdoblju, no ono što i dalje nedostaje jest učinkovito provođenje zaštite na terenu. Dodatno smo tražili dodavanje našeg projekta LIFE Artina u Izvještaj, osobito iz razloga jer su upravo na temelju njega po prvi put u Hrvatskoj proglašena područja važna za očuvanje morskih ptica iz reda cjevonosnica – gregule (*Puffinus yelkouan*) i kaukala (*Calonectris diomedea*), usvajanjem nove Uredbe o ekološkoj mreži kojom je proširena mreža Natura 2000 na morska područja. Time je projekt izravno pomogao ostvarenju 30 % zaštite površine na moru.

Smatramo da je Nacrt značajno unaprijeđen na temelju pristiglih komentara, a dodatno će se izvještaji koje smo popratno poslali (EFFICIENT2K analize, LIFE izvješća) koristiti kod izrade Izvješća o stanju prirode.

Nadalje, u okviru **organizacijskog cilja Održan kontinuitet djelovanja Sunca u procesima koji se odnose na razvoj i djelovanje civilnog društva**, uključili smo se i u sljedeća savjetovanja:

- **Uredba o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2025. godinu**

Nositelj provedbe javnog savjetovanja bio je Ured za udruge Vlade RH. Savjetovanje, unatoč prethodnom podnošenju istih primjedbi, provedeno je u još kraćem roku nego što je to bilo u 2023. te u 2024. godini, odnosno od 9. do 14. 4. 2025. Tematska sjednica Savjeta održana je 3. 3. 2024. te je na njoj kao članica sudjelovala izvršna direktorica Sunca. Končani postoci raspodjele sredstava u Uredbi dostupnoj na portalu e-Savjetovanja bili su drugačiji od onih istaknutih na sjednici Savjeta. Primjedbe koje smo dostavili, kao i prethodnih godina, odnosile su se proceduru donošenja Uredbe, trajanje savjetovanja te ulogu Savjeta, kao i na prijedlog uvrštavanja zasebne kategorije zaštite okoliša i prirode među kategorije kojima se utvrđuje postotak financiranja. Oba prijedloga nisu prihvaćena.

Važno je istaknuti, što je i navedeno u Izvješću o provedenom savjetovanju, kako se postoci u Prijedlogu Uredbe utvrđuju, u najvećoj mogućoj mjeri, sukladno iznosu sredstava koja su nadležna ministarstva i druga javna tijela planirala u sektorskim analizama za utvrđivanje prioriteta područja financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge i druge organizacije civilnoga društva iz javnih izvora za tekuću godinu te sukladno analizi potrošnje u prethodnoj godini. Sektorsku analizu za utvrđivanje prioriteta područja financiranja programa i projekata od interesa za zaštitu okoliša, a koje provode okolišne organizacije civilnoga društva i druge udruge, izrađuje FZOEU te je vrlo loše kvalitete i okolišne organizacije civilnoga društva nedovoljno su uključene u njezinu izradu.

- **Nacrt prijedloga Javnog natječaja za sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti organizacija civilnog društva (udruga)**

Putem mrežne stranice Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost od 16. do 29. 5. 2025. sudjelovali smo u savjetovanju o Nacrtu prijedloga Javnog natječaja za sufinanciranje projekata u području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti organizacija civilnog društva (udruga). Zajednički komentari upućeni su putem mreže Zeleni forum te smo sudjelovali u njihovoj izradi. Dio komentara bio je tehničke prirode, vezan za prijavu projekta poštom i dostavu dodatne dokumentacije, što nije prihvaćeno, dok je komentar vezan za potrebu korištenja obrasca za opis projekta u Word formatu umjesto Excel tablici prihvaćen. Komentari vezani za predviđene mjerljive ishode, priznavanje indirektnih troškova, omogućavanje predfinanciranja te priznavanje volonterskog rada kao sufinanciranje projekta nisu prihvaćeni. Prihvaćeni su komentari o omogućavanju financiranja „terenskih“ aktivnosti za očuvanje bioraznolikosti te o potrebi povećanja maksimalnog iznosa mjesečne bruto plaće s 1.500,00 EUR na 2.000,00 EUR. Nadalje, kao rezultat zagovaranja Zelenog foruma već u samom prijedlogu natječaja podignut je najveći iznos po pojedinom projektu na 20.000,00 EUR, dok je u 2024. godini iznosio 10.600,00 EUR. Podignut je i ukupan iznos raspoloživih sredstava za projekte udruga s 400.000,00 EUR u 2024. godini na 1.000.000,00 EUR u 2025.

- **Nacrt prijedloga Odluke o dodjeli poslovnog prostora na korištenje organizaciji civilnog društva**

Savjetovanje je Grad Split proveo od 14. 1. do 12. 2. 2025. putem mrežnih stranica Grada. Od ukupno devet komentara Sunca niti jedan nije prihvaćen. Loši kriteriji i metodologija bodovanja predviđena odlukom odrazili su se i na natječaj za dodjelu poslovnog prostora na korištenje organizacijama civilnog društva, koji je proveden u svibnju 2025. Tako do trenutka izrade ovih izvještaja natječaj još nije dovršen te nisu dodijeljeni prostori organizacijama civilnoga društva. Sporno je bodovanje dijela kriterija iz Odluke koje se svodi na osobne i subjektivne procjene članova povjerenstva te omogućuje manipulaciju bodovanjem.

- **Nacrt Pravila za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije i inozemnih fondova za 2025. godinu**

Nositelj izrade dokumenta bio je Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Savjetovanje je provedeno od 28. 4. do 28. 5. 2025. Ključni komentari odnosili su se na smanjivanje udjela iznosa sufinanciranja, koji se može odobriti za program Europske teritorijalne suradnje do 60 %, dok je prethodnih godina ovaj udio iznosio 70 %. Nadalje, istaknuli smo kako je potrebno povećanje udjela sufinanciranja LIFE projekata s 50 % na 70 %. Oba komentara prema Izvješću sa savjetovanja nisu prihvaćena. Međutim, u konačno objavljenoj verziji Pravila postotak koji se može odobriti za program Europske teritorijalne suradnje ostao je „do 70 %“. Ipak Suncu je u 2025. godini za dva Interreg projekta koja smo prijavili na ovaj natječaj odobreno 60 %-tno sufinanciranje.

Radne skupine

Strateški cilj 1

- **Nacionalno vijeće za kružno gospodarstvo**

Nacionalno vijeće za kružno gospodarstvo nastavilo je sa svojim radom i u 2025. godini. Među članovima vijeća je predstavnik nevladinih organizacija iz područja zaštite okoliša Marko Košak iz Zelene akcije, a uz njega su kao zamjenice imenovane po jedna predstavница Sunca (Tea Kuzmičić Rosandić) i Zelene Istre (Nina Brnić). U 2025. godini organiziran je jedan sastanak radne skupine, 16. 6., na kojem se donosio Nacrt Nacionalnog plana razvoja kružnog gospodarstva Republike Hrvatske za razdoblje od 2026. do 2032. godine i prvi Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana. Na sastanku je sudjelovao Marko Košak, dok su se ostali naši predstavnici o zaključcima i s nacrtom Nacionalnog plana i Akcijskog plana upoznali preko poslanih materijala.

Strateški cilj 2

- **Odbor dionika u projektu *The European University of the Seas Sveučilišta u Splitu***

U 2025. nije bilo sastanka dionika u organizaciji Sveučilišta koja su dio projekta SEA-EU 2.0. Jedina aktivnost povezana s projektom, a na kojoj je sudjelovala Margita Radman, bio je *webinar*, koji je organizirao SEA EU Society Hub, 10. 12. 2025. naziva *Service-Learning approaches in event management classes*.

Strateški cilj 3

- **Partnersko vijeće za izradu i provedbu *Strategije Grada Splita za 2030.***

Tijekom 2025., kao ni u 2023. i 2024., nije bilo sastanaka vijeća. Međutim, svim članovima partnerskog vijeća u veljači smo uputili dopis vezan za situaciju sječe stabala u Gundulićevoj zbog projekta obnove vodovoda, pozivajući se na potrebu hitnog sastanka Vijeća kako se ciljevi strategije međusobno ne bi kosili. Razvojna agencija Splita RAST odgovorila nam je kako će se sastanak vijeća održati po izradi izvješća o provedbi strategije za 2024. U srpnju je izvršna direktorica sudjelovala u intervju koji je u sklopu vrednovanja Strategije provela tvrtka Impuls savjetovanje d.o.o. Agencija RAST je nalaze srednjoročnog vanjskog vrednovanja svim članovima Vijeća uputila u listopadu te nakon toga nije bilo drugih aktivnosti Vijeća. Važno je istaknuti kako u Rješenju o osnivanju, imenovanju, sastavu i djelokrugu rada Partnerskog vijeća za Strategiju razvoja u grada

Splita do 2030. godine stoji kako je Vijeće osnovano za sudjelovanje u postupku donošenja i praćenju provedbe Strategije. Ostaje na Gradu Splitu, kao nositelju provedbe Strategije, utvrditi načine i osigurati praćenje provedbe Strategije, a na nama da na ove propuste upozoravamo.

- **Savjetodavno vijeće za integralno planiranje i upravljanje obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije**

Tijekom godine nije održan ni jedan sastanak ovog Vijeća. Iako su hrvatski partneri projekta DesirMED još 2024. pokrenuli inicijativu za osnivanje radnog tijela za doprinos identifikaciji problema izazvanih klimatskim promjenama i primjeni rješenja utemeljenih na prirodi u županiji, ono nije uspostavljeno ni 2025. godini.

- **Koordinacijsko vijeće za izradu i provedbu Plana upravljanja starom gradskom jezgrom grada Splita**

U 2025. nismo sudjelovali u aktivnostima po pitanju ovog Plana.

- **Radna skupina za izradu VI. Izvješća za Aarhušku konvenciju**

Predstavnica Sunca je kao zamjena u ime Zelenog foruma, 31. 10. 2024. izabrana u radnu skupinu za izradu VI. Izvješća za Aarhušku konvenciju. Ovu radnu skupinu osnovalo je Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Jedini sastanak ove radne skupine održan je u listopadu 2024. godine. U ožujku smo uputili komentare Radnoj skupini za izradu VI. izvješća o provedbi Aarhuške konvencije na dostavljen nacrt IV. Izvješća o protokolu PRTR (*Protocol on Pollutant Release and Transfer Registers Implementation Report*), dok smo u lipnju sudjelovali u e-savjetovanju za izvješće (vidi poglavlje Javna savjetovanja). Dio komentara odnosio se i na organizaciju rada radne skupine, prilikom koje konačna verzija dokumenta Izvješća nije bila dostavljena članovima prije objave na portalu e-Savjetovanja. Doprinosom Izvješća, radna skupina prestala je s radom.

- **Radna skupina za izradu nacrta prijedloga Zakona o zaštiti okoliša**

U kolovozu su u ime Sunca i Zelenog foruma u radnu skupinu nominirane Ivana Krstulović te Gabrijela Medunić-Orlić kao zamjena. Uz predstavnice Sunca u radnoj skupini su u ime Zelenog foruma Željka Leljak Gracin iz Zelene akcije te Tibor Mikuška iz Hrvatskog društva za zaštitu ptica i prirode. Nakon donošenja odluke u osnivanju radne skupine, u 2025. godini nije bilo aktivnosti radne skupine.

Strateški cilj 4

- **Radna skupina za zaštitu periske**

Ova radna skupina aktivna je *online* listom e-adresa. Ovim kanalom dobivamo i dajemo informacije o stanju plemenite periske na terenu, pronalasku živih jedinki, postavljanju kolektora za mlađ, uspješnosti održavanja jedinki u akvarijima i slično. U 2025. nismo sudjelovali na sastancima radne skupine.

- **Odbor za praćenje provedbe Programa za ribarstvo i akvakulturu Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2021. – 2027. godine**

Održan je jedan sastanak Odbora za praćenje provedbe Programa za ribarstvo i akvakulturu RH 2021.–2027. (11. 3. 2025.), na kojem nismo sudjelovali zbog drugih aktivnosti u tom razdoblju.

- **Otočni odbor Paklenih otoka**

Sudjelovali smo na jednom od ukupno dva sastanka Otočnog odbora u Hvaru (28. 4. 2025.). Na sastanku se raspravljalo o aktivnostima Strateškog plana Paklenih otoka koje će se provoditi u 2025. godini. Također, predstavljeni su novi podaci o pritiscima nautičkog turizma u akvatoriju Paklenih otoka, kao i plan rasporeda nautičkih sidrišta (projekt BIOPRESSADRIA).

- **Radne skupine u okviru Hrvatske mreže morskih zaštićenih područja**

Sudjelovali smo u radu triju neformalnih radnih skupina u okviru ove mreže. Za radnu skupinu za monitoring vrsta/staništa (HRMZP) sudjelovali smo na jednom *online* sastanku 10. 3., dok na drugom nismo mogli sudjelovati. Što se tiče radne skupine za zagovaranje ekoloških sidrišta s krajnjim ciljem očuvanja naselja strogo zaštićene morske cvjetnice posidonije, sudjelovali smo u *online* sastanku 22. 4. i sastanku uživo 30. 9. te smo komentirali upitnik za dionike čiji je nacrt izradila JU More i krš. Treća radna skupina je skupina za izradu nacrtu Zakona o zaštiti prirode i tu smo sudjelovali na tri *online* sastanka (15. 5., 17. 6. i 14. 7.), izradili smo analizu poglavlja vezanih za upravljanje te ispunili iscrpan interni upitnik vezan za ovo 10. 7. 2025.

- **Radna skupina za izradu prijedloga izmjene i proširenja zona stroge zaštite u PP Telašćica**

JU PP Telašćica osnovala je ovu radnu skupinu kako bi se revidirala trenutačna zonacija parka i istražile mogućnosti promjene i proširenja zona stroge zaštite. Sudjelovali smo slanjem informacija koje smo imali iz ranijih istraživanja, pregledom nacrtu dokumenata te uključivanjem u četiri *online* sastanka (23. 4., 1. 7., 22. 9. i 4. 11.)

- **Radna skupine za očuvanje morske cvjetnice *Posidonia oceanica* u Jadranskom moru**

Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije osnovalo je ovu radnu skupinu krajem godine. Prvi sastanak radne skupine održan je 27. 11., u Zagrebu i na njemu smo prezentirali rezultate satelitskog praćenja brodova i monitoringa posidonije na više lokacija u Jadranu. Revidirali smo nacrt stručne podloge koju je izradilo Ministarstvo te smo ga podijelili sa Zelenim forumom u čije smo ime izabrani u ovu radnu skupinu.

- **Radna skupina za izradu Nacrta Strategije i Akcijskog plana zaštite prirode RH 2026. – 2035.**

Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije osnovalo je ovu radnu skupinu te smo u nju izabrani u ime Zelenog foruma. Sudjelovali smo na prvom sastanku u Zagrebu, 23. 6., komentirali smo nacrt ciljeva te izvješće provedbe prethodne strategije koje je izrađeno na našu inicijativu.

- **Radna skupina za provedbu *Nature Restoration Law* u Hrvatskoj**

Neformalna radna skupina OCD-a, čija je začetnica i voditeljica udruga Biom, osnovana je krajem godine. Nismo mogli sudjelovati na sastancima zbog drugih ranije zakazanih sastanaka, ali informirali smo se putem zapisnika i dali naše komentare na dokumente.

Nadalje, u okviru **organizacijskog cilja Održan kontinuitet djelovanja Sunca u procesima koji se odnose na razvoj i djelovanje civilnog društva** uključili smo se i u:

- **Savjet za razvoj civilnoga društva**

U 2024. godini iskazana potreba utvrđivanja novih članova i zamjena za pojedine organizacije i institucije, uključujući i za područje zaštita okoliša i održivi razvoj, dovela je do novog izbora člana i zamjene za ovo

područje. Ured za udruge proveo je od 19. 3 do 4. 4. 2025. javni poziv za isticanje kandidata. U ime Zelenog foruma kandidirane su Gabrijela Medunić-Orlić kao članica te Iva Šoštarić iz Bioma kao zamjenica članice. Osim predstavnika Zelenog foruma kandidirali su se i Dubravko Šopar i Natalija Tutek iz Centra društvenih inovacija. Od 25. 4. do 9. 5. 2025. provedeno je glasanje te su izabrane predstavnice Zelenog foruma.

Na sjednica Savjeta, 17. 3. 2025., raspravljalo se o Uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2025. godinu te su predstavnici OCD-a u Savjetu predstavili rezultate ankete provedene među OCD-ima o ulozi i učinkovitosti Savjeta za razvoj civilnog društva. Ovom anketom nastojalo se dobiti mišljenje organizacija civilnoga društva o radu i djelovanju Savjeta koji i tijekom 2025. nije uspio preuzeti ulogu jednog od stupa civilnoga društva.

Na sjednici Savjeta, 25. 4. 2025., predstavljen je program CERV i Švicarsko-hrvatski program suradnje, odnosno njegove komponente namijenjene potpori razvoju OCD-a.

Online tematska sjednica Savjeta za predstavljanje kandidata za Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) održana je 25. 6. 2025. Na koordinacijskom sastanku ZF-a odlučeno je kako nećemo kandidirati svoje predstavnike jer, sukladno prethodnom iskustvu, ne postoje realne šanse za pozitivan ishod.

Na sjednici Savjeta, 20. 10. 2025., razgovarali smo o dodjeli prostora u vlasništvu Republike Hrvatske i Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupku davanja u zakup nekretnina u vlasništvu RH organizacijama civilnog društva na javnom savjetovanju. Sjednici su prisustvovali i predstavnici Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Zatraženo je i dogovoreno sudjelovanje Ivane Kordić iz udruge Tatavaka kao predstavnice Zelenog foruma, zbog prethodnog iskustva sudjelovanja u komisiji za dodjelu državne imovine, što je bilo u ime Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva.

U Zadru je 27. 11. 2025. održana sjednica Savjeta kao dio programa konferencije *Od vizije do promjene: prema 2030.*, koju je organizirala Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva. Jedna od tema bila je provedba ESF STEM projekata, koju je kao članica Savjeta i predstavnica udruge koja provodi ESF STEM projekt prethodno zatražila Gabrijela Medunić-Orlić. Tako su na sjednici izneseni problemi s kojima se udruge korisnice ovog program susreću pri provedbi projekta (utvrđeni prethodno provedenom anketom). Problemi su specifično vezani za administrativno opterećenje, zlouporabu administrativne moći i gubitak iz vida samih ciljeva natječaja. Tijekom godine, u koordinaciji sa Zelenim forumom, sudjelovali smo u glasanjima za pojedine radne skupine za izradu zakonodavnih i planskih akata.

- **Radnu skupinu za izradu Nacionalnog plana stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2024. – 2030. godine**

Članica radne skupine za područje zaštite okoliša i održivog razvoja u ime Sunca je Gabrijela Medunić-Orlić, koja ujedno predstavlja i Zeleni forum. U 2025. godini, kao i prethodne godine, nije bilo nikakve aktivnosti u ovoj radnoj skupini, iako Plan nije donesen niti je došla službena obavijest o ukidanju radne skupine. Poslali smo 22. 1. 2025. e-poštu Uredu za udruge i svim članovima radne skupine, nastavno na informaciju sa sjednice Savjeta 27. 11. 2024. o donošenju Plana do lipnja 2025. godine. Nismo zaprimili odgovor. Na sjednicama Savjeta za razvoj OCD-a istaknuto je i ne donošenje Nacionalnog plana stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva. Međutim, na sjednici u Zadru, 27. 11. 2025., ravnateljica Ureda za udruge najavila je sastanak po pitanju Plana u siječnju 2026. i njegovo usuglašavanje sa Strategijom EU-a za civilno društvo, koje je inače doneseno u studenom 2025. godine. Proces stvaranja strateškog i planskog okvira za rad organizacija civilnog društva (OCD-ova) ušao je u desetu godinu bez ikakvih rezultata. Posljednji strateški dokument odnosio se na razdoblje od 2012. do 2016. godine. Ured za udruge započeo je inkluzivni i participativni proces donošenja strategije za razdoblje od 2017. do 2021., međutim ona nikada nije donesena. Isti proces ponovno je započeo 2021. godine i još uvijek nije dovršen. Bez strateškog okvira propuštene su i prilike za jačanje institucionalnog, normativnog i financijskog okvira za potporu civilnom društvu. To se

dijelom i odrazilo na korištenje EU sredstava, učinkovitost programiranja, provedbe i praćenja provedbe projekata OCD-ova. Nesigurno okruženje smanjilo je u konačnici učinkovitost OCD-ova u postizanju ciljeva zbog kojih su osnovani, negativno se održavajući na razvoj demokracije u RH.

Zagovaranje sudjelovanjem na javnim skupovima i događanjima

Sudjelovali na događanjima opisanima pod rezultatima vezanim za četiri strateška cilja. Nadalje, dio sudjelovanja opisan je i pod rezultatima projekata i usluga provedenih u okviru odjela u proširenoj verziji izvješća. Zagovaranje se u 2025. godini provodilo i sudjelovanjem i/ili izlaganjem na dolje navedenim događanjima.

n Strateški cilj 1

- Radionica *Sprečavanje, izbjegavanje i ublažavanje štetnih utjecaja izgubljenog i napuštenog ribolovnog alata na morski život i staništa*, u organizaciji WWF Adria (Tea Kuzmičić Rosandić i Matea Taraš, 22. 1. 2025., Ribarska luka Brižine);
- konferencija znanstvenika, stručnih djelatnika i studenata o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj (5. ZORH konferencija), u organizaciji studenata Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu, zajedno s SEA-EU alijansom, Fakultetom materijala, metalurgije i reciklaže u Košicama, Fakultetom kemije Sveučilišta u Gdanjsku, Studentskom sekcijom Udruge kemijskih inženjera i tehnologa Split i Pomorskim fakultetom u Kotoru (Tea Kuzmičić Rosandić, Dalka Zanki i Matea Taraš, 9. – 11. 4. 2025., Split);
- konferencija *AWASTER for a circular future: youth empowerment and business innovation*, u organizaciji Agenzia di sviluppo del Veneto Orientale, VeGal (Tea Kuzmičić Rosandić, Frane Madiraca i Dora Čukušić, 24. 6. 2025., Portogruaro, Italija);
- konferencija *Izazovi i rješenja u borbi za more bez plastike*, u organizaciji NVO Green Home (Tea Kuzmičić Rosandić kao izlagač, 17. 6. 2025., online).

n Strateški cilj 2

- *GOOD školica: Putovanje prema održivoj svijesti - mali koraci za održivo društvo*, u organizaciji GOOD inicijative za odgojno-obrazovne djelatnike iz Hrvatske (Margita Radman i Tea Kuzmičić Rosandić kao izlagači, 17. 1. 2025., online);
- 3. sjednica Ekoodbora OŠ *Brda* (Martina Talajić, 2. 4. 2025., Split);
- BIP program *Sustainable, Social and Participatory Learning for Innovative Transformation*, u organizaciji Filozofskog fakulteta u Splitu (Mihaela Mladar kao izlagač, 3. 6. 2025., Split);
- *Building Bridges – zajedno za snažniji rad s mladima*, u organizaciji Mreže mladih Hrvatske i Agencije za mobilnost i programe EU (Domagoj Goreta, 23. – 25. 11. 2025., Zagreb);

- *Skaliranje rješenja temeljenih na prirodi: lekcije o prilagodbi iz Splitsko-dalmatinske županije*, u organizaciji Splitsko-dalmatinske županije (Margita Radman, 1. 12. 2025., Split);
- *Građanski odgoj i obrazovanje u okviru novih reformi i društvenih promjena za 50 predstavnika članica GOOD inicijative*, u organizaciji Centra za mirovne studije (Mihaela Mladar, 9. 6. 2025., Zagreb).

n Strateški cilj 3

- Radionica *Kako možemo učiniti Split sigurnijim za pješake i bicikliste?*, u organizaciji ODRAZ-a i Grada Splita (Tihana Arapović i Mihaela Mladar, 13. 5. 2025., Split);
- suradnički forum u sklopu projekta *Semafor vladavine prava, dobrog upravljanja i borbe protiv korupcije u jedinicama lokalne samouprave*, u organizaciji Centra Miko Tripalo (Gabrijela Medunić-Orlić, 24. 6. 2025., Zagreb);
- *Paths That Last – Collaborating for a sustainable tourism in the Mediterranean*, u organizaciji Mediterranean Multi-Programme Mechanism (Mihaela Mladar, 25. – 26. 6. 2025., Split);
- radionica za izradu Plana upravljanja destinacijom grad Split za razdoblje 2026. – 2029., u organizaciji Turističke zajednice Grada Splita (Tihana Arapović i Dora Čukušić, 17. 9. 2025., Split);
- praktični seminar *Od ustavnih odredbi do EU povelje: Gradnja pravne strategije strateške litigacije*, u organizaciji Centra za mirovne studije (Eva Šore, 21. – 22. 10. 2025. i 26. – 27. 10. 2025., Zagreb).

n Strateški cilj 4

- Prezentacija *Nautički turizam i posidonija*, u organizaciji Hrvatske mreže morskih zaštićenih područja (Ana Miletić i Zrinka Jakl kao izlagači, 3. 6. 2025., online);
- prezentacija *Erozija obale i važnost lažine*, u organizaciji Hrvatske mreže morskih zaštićenih područja (Ana Miletić i Matea Špika kao izlagači, 2. 7. 2025., online);
- panel-rasprava *Održivo upravljanje ribarstvom, razvoj plavog ribarstva i osnaživanje obalnih zajednica*, u organizaciji Ureda Europskog parlamenta (Karla Jelić, 10. 10. 2025, Split);
- panel-rasprava *Sigurnost, edukacija i održivost kao putokaz*, u organizaciji Udruge hrvatskih skipera i posada jahti (CROSCA), (Matea Špika kao panelist, 10. 10. 2025, Biograd);
- tematski online susret *Između očekivanja i stvarnosti – propitujemo učinke i provedbu zaštite na primjeru zajednica priobalnih riba*, u organizaciji Hrvatske mreže morskih zaštićenih područja (Zrinka Jakl kao izlagač, 9. 12. 2025., online).

U okviru **organizacijskog cilja Održan kontinuitet djelovanja Sunca u procesima koji se odnose na razvoj i djelovanje civilnog društva** uključili smo se i u:

- konzultacije sa dionicima za EEA Civil Society Fund u Hrvatskoj, u organizaciji EEA Civil Society Fund u Hrvatskoj (Gabrijela Medunić-Orlić, 5. 3. 2025., Zagreb);
- završna konferencija programa Impact4Values: *Civilno društvo u Hrvatskoj - od preživljavanja do strategije*, u organizaciji zaklada Slagalice i Solidarna (Maja Jurić, 2. - 3. 11. 2025., Zagreb);
- konferencija *Od vizije do promjene: prema 2030.*, u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva (Gabrijela Medunić-Orlić, 26. - 28. 11. 2025., Zadar).

2.6. Prilog: Popis projekata

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>LIFE Artina – Mreža za očuvanje morskih ptica u Jadranu / Seabird conservation network in the Adriatic</i>	Program zaštite prirode / Odjel za zaštitu prirode	Udruga BIOM	LIFE Program Europske unije, Ured za udruge Vlade RH, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	1. 9. 2018. – 31. 8. 2023., projekt je produžen do 31. 12. 2023. Napomena: Usvajanjem Uredbe o izmjeni Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže 5.6.2025. ispunjeni su pokazatelji projekta te omogućena predaja završnog izvještaja i isplata preostalih sredstava.	Doprinos Programa LIFE Europske unije iznosi 1.152.832 EUR (60 % ukupnog proračuna projekta). Projekt sufinanciraju: Ured za udruge, Vlada Republike Hrvatske (74.204,80 EUR) te Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (301.700,34 HRK). Ukupno odobren proračun projekta za Sunce iznosi 461.488,00 EUR, pri čemu Sunce treba osigurati 184.579,00 EUR sufinanciranjem (40 %).

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>BIOPRESSADRIA – Prekogranična integrirana strategija za smanjenje gubitka bioraznolikosti uslijed antropogenih pritisaka duž jadranske obale</i>	Odjel za zaštitu prirode	Općina Monfalcone	EU, Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska (Prioritet Programa 2 – Zelena i otporna zajednička okolina), Standard projekt	1. 3. 2024. – 31.8. 2026.	Ukupni proračun projekta: 2,369,480.00 EUR. Financiranje programa sredstvima Europske Unije: 1,895,584.00 EUR (80 %). Ukupan proračun projekta za Sunce iznosi 352.470,00 EUR. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske s iznosom od 49.345,80 EUR
<i>ASPEH – Adriatic SPECies and Habitats of coastal areas</i>	Odjel za zaštitu prirode	Upravljački konzorcij Torre Guaceto	EU, Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska (Prioritet Programa 2 – Zelena i otporna zajednička okolina), Standard projekt	1. 4. 2024. – 30. 9. 2026.	Ukupni proračun projekta: 1.923.240,00 EUR Financiranje programa sredstvima Europske Unije: 1.538.592,00 EUR (80 %). Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Ukupan proračun projekta za Sunce iznosi 311.580,00 EUR. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske s iznosom od 43.621,20 EUR

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
NURS-MED - Poznavanje i praćenje stanja važnih rastilišta za riblje vrste, kao kriterij za unaprjeđenje upravljačke zonacije	Odjel za zaštitu prirode	Septentrion Environnement	MedPAN	1. 1. 2025. – 31. 3. 2026.	81.380,00 EUR (ukupni proračun za sve partnere)
<i>Plastic-Free Croatian Island</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Dalmatian Islands Environment Foundation (DIEF) – Zaklada za okoliš dalmatinskih otoka, sredstvima dobivenim od Conservation Collective putem partnerstva s Depeche Modeom & Hublotom.	1.4. 2024. – 31. 12. 2025.	40.771,60 EUR

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
AWASTER – Adopting WASTE as Resource	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	IRENA – Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o.	EU, Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska 2021./2027. (Prioritet Programa 2 – Zelena i otporna zajednička okolina) Standard projekt	1. 3. 2024.- 31.8. 2026.	Ukupni proračun projekta: 1,505,384.00 EUR. Financiranje programa sredstvima Europske Unije: 1,204,307.20 EUR (80 %). Ukupan proračun Sunca: 251.220,00 EUR. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske s iznosom 30.146,40 EUR (60 % potrebnog iznosa sufinanciranja)
WASTEREDUCE – Integrirane strategije i rješenja za smanjenje otpada u zaštićenim područjima i područjima Natura 2000	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Institut za poljoprivredu i turizam – IPTPO (Hrvatska)	EU, Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska 2021./2027. (Prioritet Programa 2 – Zelena i otporna zajednička okolina) Standard projekt	1.2.2024.-31.7.2026.	Ukupni proračun projekta: 1.657.742, 00 EUR od toga je 1.326.193,78 EUR iz ERDF fonda(80 %) Ukupni proračun Sunca: 222,240.00, 00 EUR od toga je 177,792.00 EUR iz ERDF fonda(80 %). Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske s iznosom 26.668,80 EUR (60 % potrebnog iznosa sufinanciranja)

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>FishNoWaste – Smanjenje i upravljanje otpadom u ribarskim lukama Jadranskog mora s ciljem promicanja održivog ribarstva</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	University of Padova Italia.	EU, Interreg programa prekogranične suradnje Italija-Hrvatska 2021./2027. (Prioritet Programa 2 – Zelena i otporna zajednička okolina) Standard projekt	1. 2. 2024.- 31.7. 2026.	Ukupni proračun projekta:: 2.407.914,74 EUR. Financiranje programa sredstvima Europske Unije (ERDF): 1.926.331,79 EUR (80 %) Ukupni proračun Sunca: 353.780,00 EUR. Proračun Sunca financiran sredstvima Europske Unije (ERDF): 283.024,00 EUR. Projekt sufinancira Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske s iznosom 49.529,20 EUR
<i>Loop Zone – promicanje kružnog gospodarstva kroz zone smanjenog korištenja plastike na mediteranskim otocima</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	ARC – MedWaves	EU Interreg program teritorijalne suradnje (Interreg Euro-MED)	1.9.2025. – 31.5.2029.	Ukupni proračun projekta: 3.999.526,60 EUR Ukupan proračun Sunca: 388.146,10 EUR
<i>Turizam 2030- Održivost je moj đir</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Ministarstvo turizma i sporta	1. 4. 2024. – 27. 6. 2025.	Ukupni je iznos projekta 41.031,09 EUR, pri čemu sufinanciranje MINTS-a iznosi 26.995,00 EUR.

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>Baci đir – Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Grad Split, Upravni odjel za urbanizam i izgradnju Odsjek za zaštitu okoliša	1. 6. 2025. – 30. 11. 2025.	4.500,00 EUR
<i>Organizacije akcije čišćenja i Festivala održivosti</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	L’Oreal, Garnier	23. 1. 2025. – 25. 4. 2025.	10.000.00 EUR
<i>Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Turistička zajednica Splitsko-dalmatinske županije	1. 7. 2025. – 23. 10. 2025.	2.000,00 EUR
<i>Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Turistička zajednica grada Splita	1. 7. 2025. – 23. 10. 2025.	300,00 EUR
<i>Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Split Parking	1. 7. 2025. – 23. 10. 2025.	240,00 EUR
<i>Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Splitsko-dalmatinska županija	1. 7. 2025. – 23. 10. 2025.	1.000,00 EUR
<i>Splitska biciklijada</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Sunce	Promet d.o.o. Split	2. 5. 2025. – 31. 10. 2025.	500,00 EUR

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>Zeleni telefon – „Posudi svoj glas okolišu!“- II</i>	Odjel za komunikaciju i zagovaranje	Sunce	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	12. 3. 2024. – 15. 4. 2025.	Ukupna vrijednost projekta 26.500,00 EUR, odobren iznos za sufinanciranje 10.600,00 EUR
<i>Zeleni telefon – „Posudi svoj glas okolišu!“- III</i>	Odjel za komunikaciju i zagovaranje	Sunce	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	15. 5. 2025. – 1. 4. 2026.	Ukupna vrijednost projekta 13.250,00 EUR, odobren iznos za sufinanciranje 10.600,00 EUR
<i>DesirMED – demonstracija i uključivanje rješenja utemeljenih na prirodi za transformaciju Mediterana u prostor otporan na klimatske promjene</i>	Odjel za komunikaciju i zagovaranje	CMCC – Centro Euro-Mediterraneo sui Cambiamenti Climatici.	EU, program HORIZON-MISS-2022-CLIMA-01. Akcije istraživanja i inovacija u potpori provedbe misije prilagodbe klimatskim promjenama.	1. 1. 2024. – 31. 12. 2028.	Ukupna vrijednost projekta: 17.733.882,50 EUR Ukupno financiranje projekta: 16.938.059,00 EUR Ukupan proračun za Sunce: 428.250,00 EUR
<i>Zajedno – glasom i djelovanjem za okoliš</i>	Odjel za komunikaciju i zagovaranje	Sunce	EU, kroz program Imapct4Values 2.0.	1. 11. 2025. – 31. 10. 2027.	56.981,96 EUR
<i>Solidarity for Green Dalmatia 2023</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Sunce	EU, Europske snage solidarnosti	1. 11. 2023. – 30. 4. 2025.	39.732,00 EUR
<i>Solidarity for Green Dalmatia 2024</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Sunce	EU, Europske snage solidarnosti	1. 12. 2024. – 31. 5. 2026.	60.463,00 EUR

Projekt	Odgovorni odjel Sunca	Glavni nositelj	Glavni donatori	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost projekta za cijelo razdoblje provedbe
<i>VolonTERRA – aktivne škole pokreću promjene!</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Regionalni centar za odgoj i obrazovanje Hollen	Deutsche Bundesstiftung Umwelt	1. 1. 2024. – 31. 12. 2025.	Ukupni proračun projekta 159.998,00 EUR. Proračun za Sunce 80.048 EUR. DBU financira 50 % projekta (40.024 EUR)
<i>Sajam razmjene - oš se minjat?</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Sunce	Grad Split	1. 1. 2025. – 31. 12. 2025.	5.246,25 EUR
Šizika	Odjel za edukaciju i informiranje	Sunce	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih	1. 10. 2025. – 30. 9. 2027.	23.500,00 EUR
<i>Zaplovimo STEM vodama - karta za 2030.</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Sunce	Europski socijalni fond plus.	20. 3. 2025. – 19. 3. 2027.	298.981,37 EUR
<i>Three-year General Support Grant</i>	Organizacija	Sunce	Sigrid Rausing Trust zaklada	1. 12. 2022. – 30. 11. 2025., produženo do 31. 1. 2026.	300.000,00 GBP
<i>Three-year Core Grant</i>	Organizacija	Sunce	Hans Wilsdorf foundation	1. 1. 2025. – 31. 12. 2027.	270.000,00 EUR

2.7. Prilog: Popis usluga

Usluga	Odgovorni odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
<i>Stručna studija za potrebu izrade stručne podloge za promjenu granica Značajnog krajobraza Pakleni otoci te provedba edukativnog programa za djecu</i>	Odjel za zaštitu prirode	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije "More i krš"	13. 2. 2024. – 30. 11. 2024. (Naručitelj produljio do 1. 3. 2025.)	12.800 EUR
<i>Izrada Plana upravljanja posebnim rezervatom šumske vegetacije „Otok Lokrum“ i područjem ekološke mreže HR400017 Lokrum</i>	Odjel za zaštitu prirode	JU Rezervat Lokrum	18. 12. 2023. – 31. 3. 2025.	9.900,00 EUR
<i>Monitoring ciljnog stanišnog tipa 1120 naselja posidonije (otok Mljet)</i>	Odjel za zaštitu prirode	JU Nacionalni park Mljet	10. 3. 2025. – 1. 12. 2025.	14.500,00 EUR
<i>Monitoring morske cvjetnice Posidonia oceanica na području Parka prirode Telašćica</i>	Odjel za zaštitu prirode	JU Park prirode Telašćica	24. 4. 2025. – 15. 12. 2025.	8.400,00 EUR
<i>Osmišljavanje i provedba tribine o gospodarenju otpadom Grad Trogir</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Grad Trogir	4. 11. 2025. – 10. 12. 2025.	1.100,00 EUR

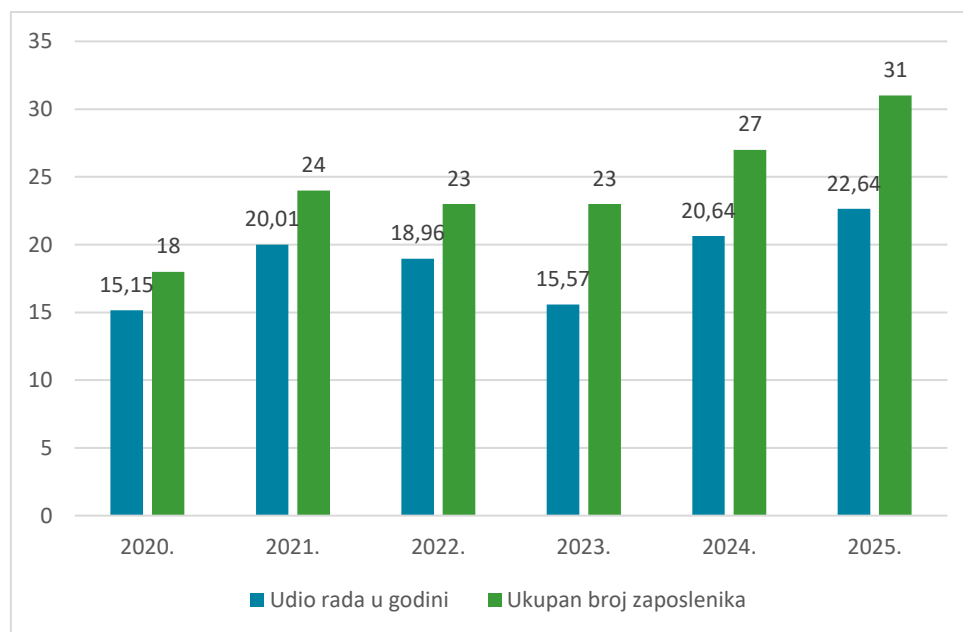
Usluga	Odgovorni odjel Sunca	Naručitelj usluge	Razdoblje provedbe	Ukupna vrijednost usluge za cijelo razdoblje provedbe (bez PDV-a)
<i>Osmišljavanje i provedba tribine o gospodarenju otpadom Grad Vis</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Grad Vis	8. 12. 2025. - 31. 12. 2025.	400,00 EUR
<i>Osmišljavanje i provedba tribine o gospodarenju otpadom Grad Komiža</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Grad Komiža	8. 12. 2025. - 31. 12. 2025.	400,00 EUR
<i>Izrada Elaborata tranzicije (Cost-benefit analiza) za područje JU NP Brijuni</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	JU NP Brijuni	1. 1. 2025. - 31. 1. 2026.	20.000,00 EUR
<i>Održavanje radionice na temu Održivi turizam i kružno gospodarenju otpadom</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Turistička zajednica Grada Splita	14. 11. 2024. - 13. 1. 2025. (usluga provedena u 2024., naplaćena u 2025.)	1.200,00 EUR
<i>Organizaciju radionica sa građanima na temu morskog otpada na području Kaštela u sklopu projekta Bluecircle</i>	Odjel za zaštitu okoliša i održivi razvoj	Grad Kaštela	13. 11. 2025. - 31. 12. 2025.	15.000,00 EUR
<i>Hands on trening za prilagodbu edukacijskog programa Kompostiranje</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Parkovi Dinarida, Crna Gora	12. 11. 2024. - 9. 4. 2025.	2.960,00 EUR
<i>Edukacija djece - očuvanje bioraznolikosti za DV Blato, Korčula</i>	Odjel za edukaciju i informiranje	Općina Blato	27. 8. 2025. - 24. 12. 2025.	3.500,00 EUR

3. ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

U 2025. nastavilo se s radom na usklađivanju organizacijskih dokumenata vezanih za restrukturiranje te je u svibnju donesen novi Pravilnik o radu s volonterima te prateći *Volonterski program* koji obuhvaća sve programe, projekte i aktivnosti koje se provode u okviru Sunca i pojedinih odjela, a u koje su uključeni volonteri. Unaprijeđena je Odluka o sistematizaciji radnih mjesta i plaćama zaposlenika. U suradnji s Pravom formulom d.o.o. unaprijeđena je Standardna procedura evaluacije rada zaposlenika, dogovorena je otvorena 360 evaluacija te su izmijenjeni i dopunjeni alati koji se koriste u evaluaciji. Revidiran je Pravilnik o radu te usvojen na sjednici Izvršnog odbora 26. 8. 2025. S tvrtkom Prava formula d.o.o. surađivali smo i na edukaciji zaposlenika. Tako je za voditelje proveden ciklus edukacije *First Time Manager (FTM)*, individualni *coaching*, a dio zaposlenika uključenih u rad s pripravnicima, asistentima, studentima i volonterima sudjelovao je u programu edukacije o mentoriranju (8. 4. i 29. 4. 2025.). Iako nešto manja nego u 2024. godini, i u 2025. je bila visoka fluktuacija zaposlenika, ponajviše zbog novih zapošljavanja (čak sedam novozaposlenih), roditeljskih dopusta (četiri), a imali smo i jedan otkaz zaposlenika. Kako bi povećali motivaciju zaposlenika za zadržavanje te prevenirali daljnju fluktuaciju u Udruzi, tijekom 2025. najviše se radilo na pružanju mogućnosti daljnjih edukacija, a osnovica za plaću podignuta je od 1. 1. 2025. te tijekom godine nije dalje dizana.

U veljači 2025. započeli smo proces procjene učinka rada Sunca za razdoblje od 2015. do 2025. Za provedbu ove procjene angažirana je Marina Škrabalo, koja je provodila procjenu učinka i za prethodno desetogodišnje razdoblje od 2005. do 2014. Kao dio ove procjene provedeno je i istraživanje percepcije Sunca u Dalmaciji, za koje je angažirana agencija IPSOS. Nakon dogovora o metodologiji, ključnim pitanjima istraživanja, području provedbe te optimalnom uzorku, istraživanje je provedeno krajem kolovoza i u rujnu. Rezultati su pokazali kako 32,07 % ispitanika zna za Sunce. Nadalje, istraživanje je potvrdilo očekivanu veću prepoznatljivost u Splitu (48 %) i drugim naseljima u Splitsko-dalmatinskoj županiji (44 %), u odnosu na tri druge županije, u kojima je razina prepoznatljivosti na ukupnoj razini od 17 %. Rezultati procjene koristit će nam, između ostalog, u 2026. godini pri strateškom planiranju za naredno petogodišnje razdoblje.

Ukupno je 2025. u Suncu bila zaposlena 31 osoba, što je povećanje u odnosu na 27 u prethodnoj godini. Međutim, godišnje, na puno radno vrijeme, broj zaposlenih iznosio je 22,64, što je povećanje za dvije zaposlene osobe (2024., 20,64). Tako je 2025. rekordna godina po pitanju broja zaposlenika.

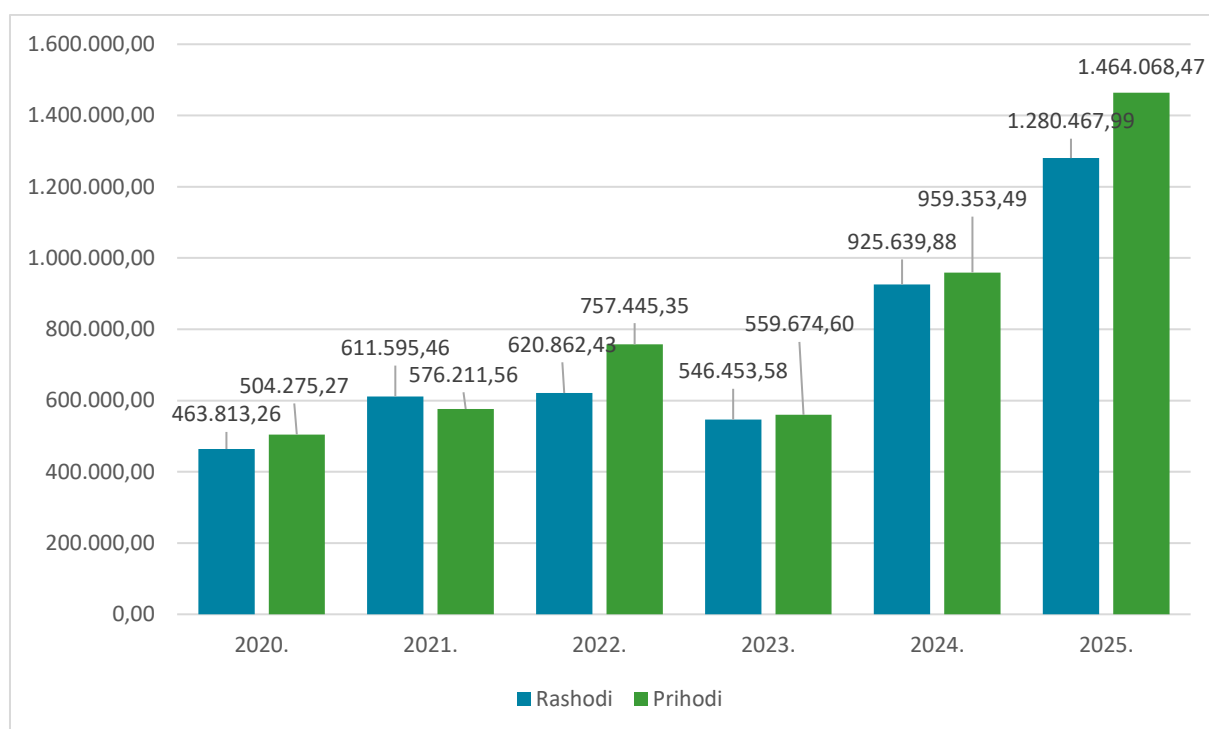

Grafički prikaz 4: Prikaz broja zaposlenika od 2020. do 2025.

Prosječna bruto I plaća u Suncu u 2025. godini, izračunata na temelju isplaćenih plaća, iznosila je 2113,95 EUR, dok je prosječna neto plaća bila 1493,58 EUR. U istom razdoblju, prosječna bruto I plaća u Republici Hrvatskoj iznosila je 2016,08 EUR, dok je prosječna neto plaća bila 1449,25 EUR.

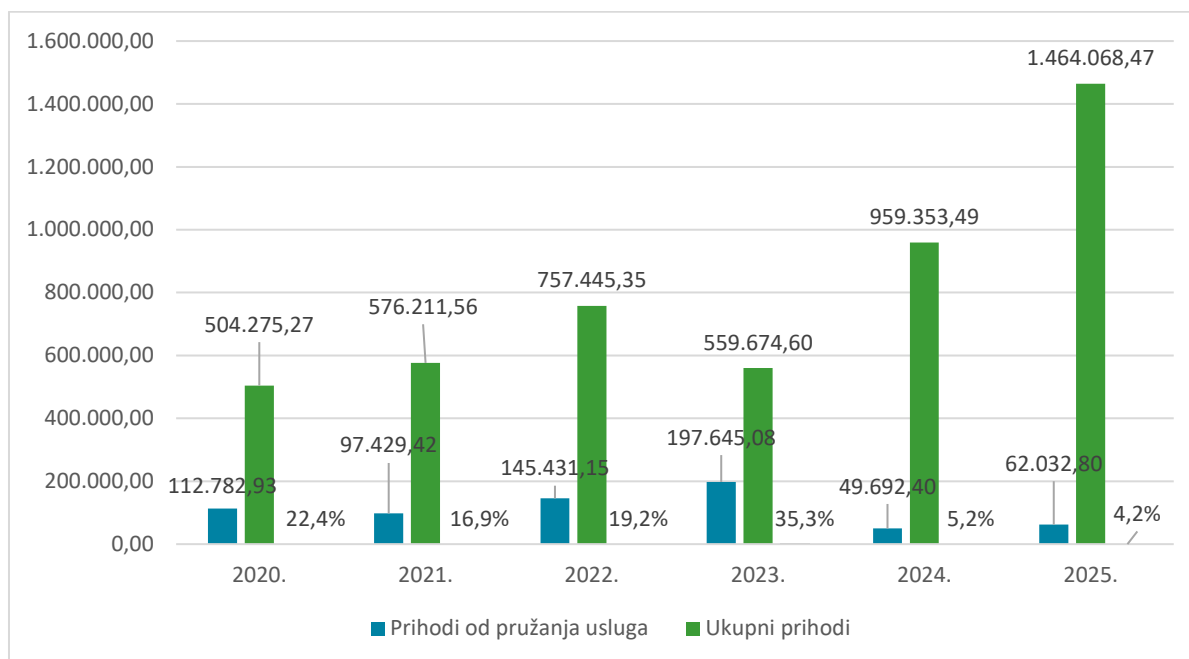
Medijalna bruto I plaća u Suncu u 2025. godini iznosila je 1509,59 EUR, dok je medijalna neto plaća bila 1085,96 EUR. Za usporedbu, medijalna bruto I plaća u Republici Hrvatskoj u 2025. godini iznosila je 1684,08 EUR, dok je medijalna neto plaća bila 1237,92 EUR.

Ostvaren je prihod od 1.464.068,47 EUR, što je najveći prihod od osnutka Sunca te u odnosu na 2024. godinu predstavlja povećanje za 52,6 % (Grafički prikaz 5.). Ovo povećanje rezultat je nastavka provedbe brojnih projekata, osobito Interreg Standard projekata, novih projekata, ali i organizacijskih podrški, posebice Sigrid fondacije i Hans Wilsdorf fondacije, koje su omogućile da se dio kapaciteta usmjeri na organizacijski razvoj.

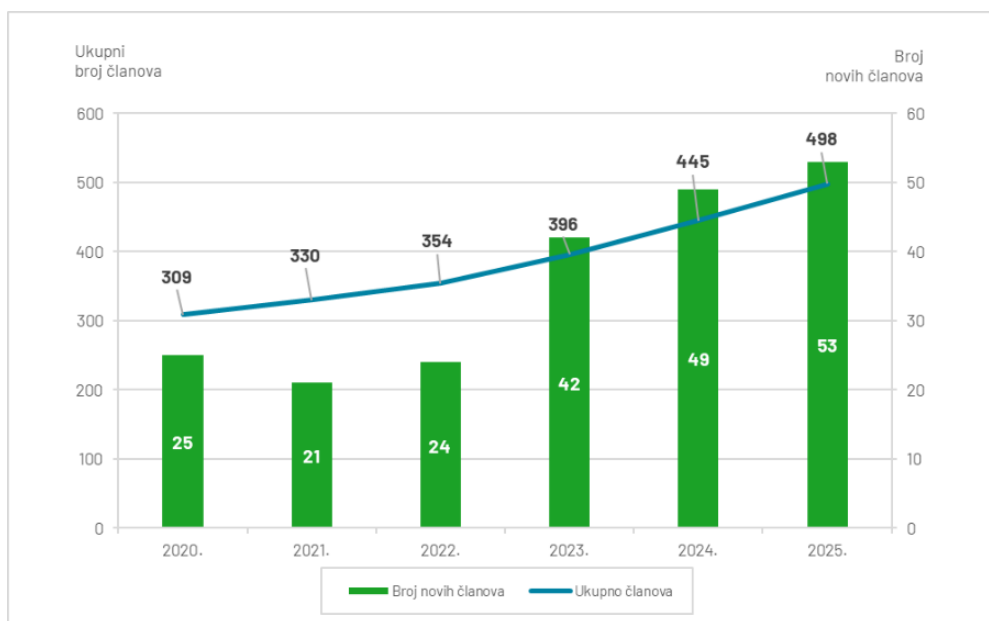
Grafički prikaz 5: Kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda od 2020. do 2025.

U 2025. zabilježen je daljnji pad udjela prihoda od gospodarske djelatnosti u ukupnim prihodima. Naime, prihodi od gospodarskih djelatnosti porasli su s 49.692,40 EUR u 2024., na 62.032,80 EUR, ali je i značajno narastao ukupan proračun Sunca, što je dovelo do pada udjela gospodarske djelatnosti na 4,2 %.

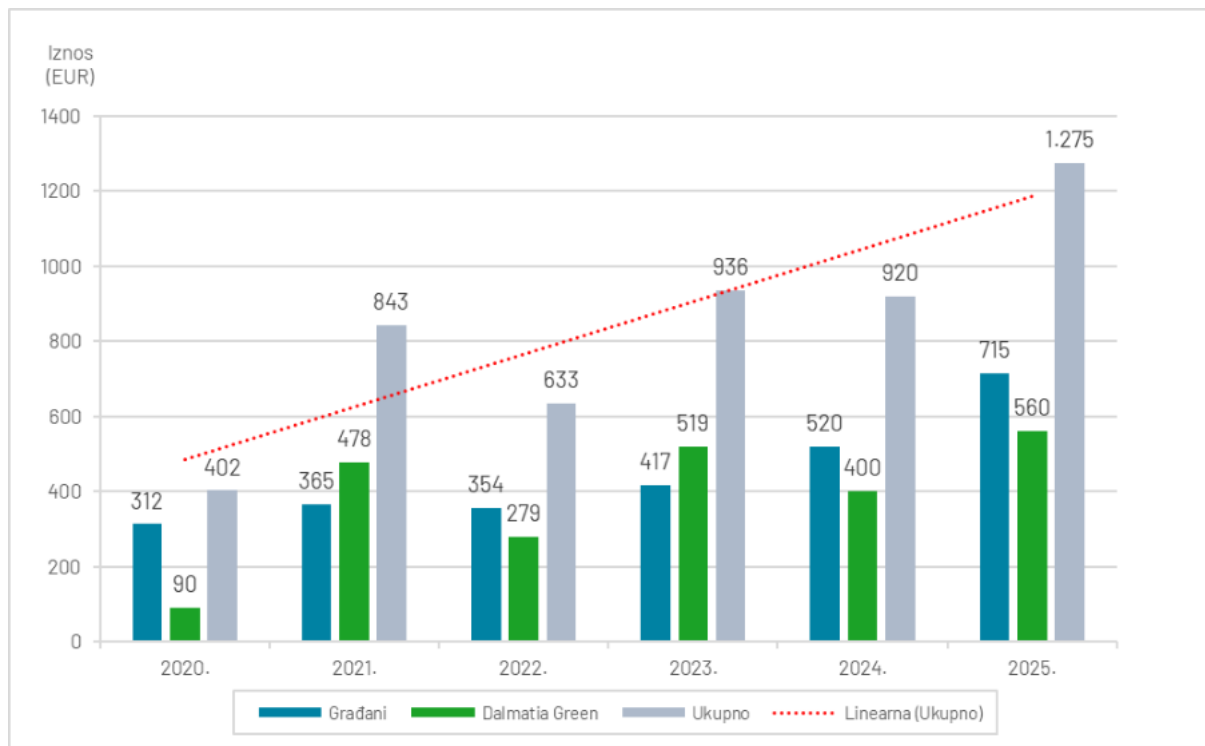
Grafički prikaz 6: Kretanje prihoda od pružanja usluga i ukupnih prihoda od 2020. do 2025.

Novi Plan rada s članovima i volonterima Sunca za razdoblje od 2025. do 2027. izrađen je na internoj radionici, 21. 3. 2025. godine. Za razliku od prethodnog Plana, novi plan obuhvatio je i aktivnosti namijenjene volonterima. U prethodnom dvogodišnjem razdoblju naglasak je bio na razvoju članstva, a u narednom dvogodišnjem razdoblju prioriteti su usmjereni na održavanje postojećih aktivnosti, jačanje komunikacijskih kanala (*newsletter*), proširenje benefita za članstvo te povećanje angažmana na uključivanju volontera, osobito lokalnih. Tijekom godine, sklopljena je suradnja s devet partnera iz poslovnog sektora koji su ponudili benefite za članove i volontere. Učlanile su se ukupno 54 osobe i tako je na kraju 2025. godine Sunce brojilo 498 članova.

Grafički prikaz 7: Kretanje broja članova u Suncu od 2020. do 2025. godine

Uz nastavak trenda učlanjivanja u Sunce, nastavljen je i trend povećanja broja uplaćenih članarina. Tako je članarinu u 2025. godini uplatilo 72 člana, što je 14,3 % ukupnog broja članova. Broj uplaćenih članarina u prethodnim godinama iznosio je: 40 u 2022., 42 u 2023. te 59 u 2024.

Grafički prikaz 8: Kretanje iznosa uplaćenih članarina od 2020. do 2025. godine

Ukupno 15 od 39, odnosno 38,5 % aktivnih članova nisu zaposlenici Sunca.

4. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Ostvareni prihodi Sunca u 2025. godini	Iznosi prihoda
strani izvori (inozemne vlade i međunarodne organizacije)	232.855,58 EUR
strani izvori (EU fondovi)*	1.024.783,52 EUR
proračun, državni	30.066,47 EUR
proračun, lokalni	13,046,25 EUR
vlastiti prihodi ostvareni obavljanjem dopuštenih djelatnosti	62.032,80 EUR

donacije poslovnog sektora RH	40.137,06 EUR
članarine	1.275,00 EUR
donacije građana/građanki RH	2.247,00 EUR
ostalo (prihodi od prodaje, refundacija i sl.)	57.624,79 EUR
Ukupni ostvareni prihodi Sunca u 2025. godini	1.464.068,47 EUR
Ostvareni rashodi Sunca u 2025. godini	
Iznosi rashoda	
plaće, naknade i doprinosi za zaposlenike	693.898,32 EUR
naknade zaposlenicima za pokrivanje troškova službenih putovanja, radionica, seminara	60.712,93 EUR
naknade konzultantima i suradnicima (stranim i domaćima) i osobama izvan radnog odnosa (naknade, autorski i ugovori o djelu + putni troškovi)	25,847,73 EUR
troškovi volontera	17.362,67 EUR
rashodi za usluge (zakupnina, telefon, održavanje i sl.)	191.573,85 EUR
materijalni troškovi	18.818,36 EUR
intelektualne i osobne usluge (ugovori, knjigovodstveni servis, student-servis i dr.)	89.640,01 EUR
ostali rashodi (članarine, donacije, bankarske usluge, amortizacija i dr.).	182.614,12 EUR
Ukupno ostvareni rashodi Sunca u 2025. godini	1.280.467,99 EUR

Tablica 1: Prihodi i rashodi u 2025. godini

*Napomena: odnosi se na sredstva dobivena za financiranje i sufinanciranje projekata iz Interreg Italy Croatia (standard), Horizon, ESF+, ESS, Erasmus programa, Impact4values, LIFE (u izvještaju o prihodima i rashodima knjiženo na državni proračun / institucije i tijela EU-a / pravne osobe za EU projekte – ovisno o isplatitelju sredstava).

sunce

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce

Obala hrvatskog narodnog preporoda 7
21000 Split, Croatia

Tel: +38521360779

Mob:+385913607790

Zeleni telefon: 072/123456

E-mail: info@sunce-st.org

Web: sunce-st.org